

# **EGYPTSKÉ ZÁHADY 2**

## **ARNOŠT VAŠÍČEK**

Vydal Mystery film, Mánesova 20, Ostrava 2 v roce 2004

ISBN 80-239-2812-0

Vnikl do mystérií každé svatyně a nic mu nebylo skryto...  
Ptah Mer

## I. Tajemný benben

Uprostřed posvátného města On, na plochem vrcholu nízkého pískového pahorku, se před tisíci lety rozkládal obrovský chrám, zasvěcený bohu Reovi. V jeho nezastřešených, k sálajícímu slunci zcela otevřených prostorách byl uctíván jeden z nejtajemnějších předmětů všech dob - aureolou dohadů a fascinujících pověstí obestřený benben. I když tento záhadný svědek nejtemnějších hlubin lidských dějin bývá označován jako kámen, vůbec není jasné, co opravdu byl. Vytesaná modla ve tvaru pyramidy, svérázná astronomická pomůcka, meteorit, nebo mimozemské plavidlo?

Město On, známé také pod řeckým jménem Heliopolis, je považováno za nejstarší kultovní centrum Egypta. Stávalo v místech, kde dnes rozpíná svou nenasytnou náruč Káhira, na samé hranici čtvrti Matarija, v blízkosti léčivého pramene, u něhož podle tradice při útěku do Egypta odpočívala Panna Marie.

K chrámovému okrsku o rozměrech 1 100 krát 500 metrů putovali věřící z celé země. Modlili se ve svatyni, zasvěcené bohu Reovi, a doufali, že budou moci spatřit posvátný benben. Toto těleso prý bylo „nebeská komora“, zvláštní komnata, která se odpoutala od Hvězdné lodi, aby mohlo božstvo slétnout na Zemi. Řečeno dnešní terminologií, šlo o výsadkový modul, v němž přistála mimozemská posádka.

Mytické texty sdělují, že bůh Re pocházel z Planety milionů let. Putoval vesmírem v obrovském plavidle. Když se dostal do blízkosti Země, přesedl do horní části své lodi a snesl se dolů.

Nebeská komora měla tvar pyramidy s oblými rohy. Archeologové objevili její zmenšenou repliku vytesanou z kamene. Na jedné straně lze zřetelně rozeznat, jak ze vstupního otvoru vyhlíží postava s rukama zvednutýma k pozdravu. Je to gesto, které důvěrně známe. Symbolizuje — nemám zbraň, přicházím v míru.

Máme tedy uvěřit, že benben byl cizí kosmické plavidlo?

Nelze popřít, že toto záhadné cosi muselo mít pro tehdejší obyvatele obrovský význam. Doslova změnilo jejich dosavadní pohled na svět. Přispělo ke zrodu nového náboženství. Egyptologové jsou přesvědčeni, že chrám v Heliopoli byl vůbec první svatyní, zasvěcenou bohu Reovi. Zasloužila se o zrod tohoto kultu osobní přítomnost božstva a jeho benbenu? Byl chrám postaven na památku této neobyčejné události? Nebo dokonce právě v jeho masivních, vysokou zdí obehnaných prostorách nebeský létající stroj „parkoval“?

Dedukce z jednotlivých pramenů vytváří překvapivě moderní obraz.

Benben spočíval na zvláštní konstrukci, kterou sestrojil samotný bůh Ptah (*mimochodem otec boha Red*). Podle dochovaného vyobrazení její podoba připomínala masivní odpalovací rampu.

Ochranná opatření odpovídala významu uchovávaného objektu. Kosmodrom byl přísně střežen. Jedna skupina hlídala venku. Přejímala od poutníků obětiny a starala se, aby nikdo z nich nepronikl do zapovězeného prostoru. V těsné blízkosti benbenu se směli pohybovat jen zvlášť důkladně prověřeni strážci. Ti se, jak naznačují posvátné texty, starali nejen o benben, ale také o devět dalších, nám bohužel neznámých předmětů, které s ním souvisely.

Pozoruhodně stejné situace se později odehrály i na jiných místech naší planety.

## Nebeské vozy

V chrámu Panatarah Sasih v Pejengu na ostrově Bali věřící dodnes uctívají údajné trosky zříceného mimozemského plavidla. Na obrovském, téměř tři metry vysokém podstavci je vystaveno kovové těleso ve tvaru nepravidelného válce. Neobvyklá svátost je dlouhá 186 centimetrů, v nejširším místě dosahuje průměru 160 centimetrů a na bocích má zvláštní úchyty. Trup zdobí hlavy čtyř párů bytostí. Jejich inteligentním protáhlým tvářím vévodí velké, kulaté a na Asijce nezvykle rovně uložené oči. Na čelní stěně jsou vyryty neznámé symboly a kresby hvězd.

Zadní stěna je zjevně násilně odlomená a otvírá pohled do dutého prostoru.

Bližší průzkum není možný. Nedotknutelnost svátosti chrání neustále přítomní chrámoví hlídači.

Obyvatelé Pejengu tvrdí, že byl podivný předmět, kterému stále předkládají obětiny, součástí „měsíčního vozu“ - kruhového vesmírného plavidla, které se v dávné minulosti zřítilo na Zemi. Na jeho palubě se nacházely lidem podobné bytosti, které byly po havárii nuceny zůstat na ostrově.

I když se jednotlivé zvěsti o celé události v podrobnostech liší, dá se z nich vyčíst následující příběh: Jedné noci se obloha náhle rozzářila neobvyklým proudem světla. Bylo jasno jako ve dne. Měsíc, tedy jakési vznášející se těleso kruhového tvaru, se prudce přiblížil k zemi a zůstal viset nad vysokými stromy. Zdálo se, že od sálajícího oslnivého svitu les vzplane. Pak „měsíc“ vybuchl a roztříštil se. Jedna větší část dopadla poblíž vesnice. Tam stále ještě vydávala oslepující světlo. To se nelíbilo partě

zlodějů, kteří se zrovna chystali na lup do blízkého stavení. Jeden z nich se rozhodl světlo uhasit. Přistoupil k troskám a začal na ně močit. Za podivného prskání jisker byl opovážlivec na místě ztrestán smrtí.

Tato historka je příliš vulgární, aby byla do pověsti vpašována záměrně k zdůraznění nadzemských vlastností „měsíčního vozu“. Spíše se zdá, že je vzpomínkou na tragédii pozemšťana, který se neopatrně přiblížil k dohasínající části neznámého tělesa. Asi jako kdybychom se my dnes dotkli na zem spadlých drátů elektrického vedení, v nichž stále protéká proud.

Bytosti, které „přistání“ přežily, ovládaly nejen neznámé dovednosti a technologie, ale i psychickou energii. Jejich velitel záhy potlačil odpor domorodých panovníků a stal se přirozeným vůdcem a později i uctívaným bohem této části ostrova.

Proslulá Černá pagoda v indickém Konáraku je mohutnou kamennou maketou „Slunečního vozu“. V originálním korábu se po obloze plavil hinduistický dvojník egyptského boha Rea.

Podle legendy byla v prostorách pagody (*stejně jako v Heliopoli*) uložena součást pravého létajícího stroje. Poutníci se jí klaněli jako nejsvatější relikvii. Pak svatyni postihlo ničivé zemětřesení. Část stavby se zřítila. Na neodklizených troskách vystavěl král Langula Narisimsha Deva ve 13. století nový chrám. Nebeský vůz bohů zůstal ukrytý pod nánosem sutin v nepřístupné zazděné části sklepení. Dodnes se ho nikdo nepokusil vykopat.

U nedalekého města Puri přistál bůh Jaganath. Samotné jméno je odvozeno od pojmu Pán vesmíru nebo také Pán či Bytost z vesmíru. Kult jeho uctívání sahá pravděpodobně až do doby kamenné.

Jaganathovo plavidlo Indové nazývají ratha, což původně znamenalo rychle létající předmět. Bohové

v něm sestupovali z nebes a někdy ho využívali i k dopravě vyvolených pozemšťanů do vzdálených oblastí. Kovově lesklé ratha dosahovaly vysokých rychlostí, startovaly i přistávaly kolmo. Jejich tvar a velikost se ale různily, jako kdyby šlo o více odlišných typů. Některé měly dlouhý válcovitý trup, ukončený nahoře kruhovou nástavbou s malou kopulí či věžičkou. Na bocích nosného tělesa visely menší válce, snad motory nebo nádrže na pohonné hmoty. Podle tohoto vzoru jsou vystavěny stovky chrámů v Bhuvanéšvaru i samotná Jaganathova svatyně v Puri. Jiný typ ratha disponoval čtyřstrannou stupňovitou základnou, na jejímž vrcholu byl opět posazen jakýsi disk nebo kupole s výraznou špičkou.

Oblá nástavba byla výsadkovým modulem se samostatným pohonem. Dlouhé trasy kosmickým prostorem absolvoval celý stroj. Před přistáním se jeho část oddělila a na Zemi pak mohla sloužit k místní letecké přepravě.

## Hora počátku

Benben opravdu spadl z nebes. Neměl ale nic společného s mimozemskou civilizací.

„Byl to jen meteorit neobvyklého pyramidového tvaru. Právě dokonalost jeho linií Egyptany zmátla. V pravidelném jehlanu rozpoznávali počáteční pahorek, který se podle jejich víry vynořil z pravodstva a na němž vznikl život. Proto ho začali uctívat. Stal se pro ně inspirací k budování pyramid. Na jejich vrcholech pak umísťovali kamennou napodobeninu benbenu.“

S touto hypotézou vystoupil v roce 2002 přední britský egyptolog profesor To by Wilkinson. Egyptané připisovali stvoření světa bohovi jménem Nun.

„Svět se podle nich vynořil z Nunova pravodstva, podobně jako nějaký ostrov po opadnutí nilských záplav. Nejdříve se objevila špička světové prahory, potom ostatní souš a nakonec celá země s Egyptem uprostřed,“ uvádí Vojtěch Zamarovský.

Je až zarážející, jak tato náboženská představa odpovídá skutečnosti. Před desítkami milionů let celý Egypt opravdu pokrývalo moře. Pak vody začaly ustupovat. První kousek suché země, obklopený hladinou, připomínal zelenou oázu. Jak se zvedal a rostl, Nil v jeho středu počal hloubit údolí. K tomuto závěru došli geologové na základě důkladných rozborů. Odkud ale tyto informace získali tvůrci mýtu o zrození světa?

Kouskem souše, který se podle legendy jako první prodral ze zajetí vod, byl pahorek, na němž později stál chrám v centru Heliopole. Jestliže právě toto místo kněží ztotožňovali s „horou prapůvodu“ — egyptským Řípem, na němž v mytickém podhoubí začal kvasit zárodek dějin, proč najednou začali uctívat jeho napodobeninu? Zapomněli, že na pravém svatém vrcholku již stojí svatyně a raději se klaněli obyčejnému kusu kamene?

Byli svědky jeho oslnivého dopadu?

Pokud ano, nemohli meteorit spojovat s počátkem věků. Pokud ne, z čeho usoudili, že je právě tento kámen hoden zbožňování? Jak poznali, že spadl z nebes?

Stvoření světa vyžadovalo dokonalou souhru mnoha nadpřirozených sil. Nun si k této náročné akci přizval dalších sedm bohů. Re ale mezi nimi nebyl. Z jakého důvodu byl tedy benben — podle Wilkinsona symbol počátku — svázán právě s tímto božstvem?

Hora prapůvodu se vynořila z vod, vystoupila zdola. Meteority, jak známo, padají shůry. Nevšimli si nepochybně vzdělání kněží zjevného

nesouladu ve směru pohybu?

Je až dojemné, že kdykoliv nějaký starověký text vypráví o tělese, které se sneslo z oblohy, je ihned zařazen mezi hlášení o pádu meteoritu. Vůbec se nebere v úvahu, že je s nebeským poslem často spojován i příchod, či spíše přílet, nějakého božstva. Pádem meteoritu je vysvětlován původ benbenu, neobyčejné přistání Krišny v Indii i jedno z největších tajemství lidstva — černý kámen z Mekky.

## Mluvicí dar z ráje

Stamiliony zbožných muslimů pětkrát za den pokleknou k modlitbám. Jejich těla jsou - jako magnetické střelky k severu - obrácená k Mekce, k rodišti proroka Muhammada, k místu, kde stojí Kaaba.

„Nejposvátnější stavbu islámské architektury postavil podle tradice Abraham a jeho syn Išmael. Slovo ‚kaaba‘ značí prostě čtvercová budova. Toto pulzující srdce muslimského světa má 12 metrů na délku, je široké 10 metrů a vysoké 15 metrů, je umístěno na plošině a pokryto černým brokátem. Závěs na dveřích Kaaby a pás lemující její vnější obrysy nesou nápisy ve zlatě. Budova z šedého kamene a mramoru je orientována tak, aby její čtyři rohy odpovídaly zhruba světovým stranám.

Uvnitř v Kaabě visí zlaté a stříbrné lampy. Ale nejdůležitější je tu černý kámen, který musí každý poutník sedmkrát obejít a políbit, než je jeho hadždž - pouť do Mekky — úplná," uvádí britská etnografka Jenifer Westwoodová. „Původ černého kamene je obestřen mlhou legend a posvátností, kterou mu dodal Muhammad. Geologové věří, že je meteorického původu, ale tradice vypráví, že spadl z nebe do rajské zahrady a že byl dán Adamovi, aby pohltil jeho hřích, když ho Bůh vyhnal z ráje. Podle legendy byl kámen na počátku bílý, ale nahromaděnými hříchy lidí zčernal. Podle tradice jej předal Abrahamovi anděl Gabriel — kámen má prý na sobě otisk Abrahamova chodidla — aby ho použil jako úhelného kamene svého chrámu."

Kaaba tedy stála již tisíciletí před vznikem islámu. Byla pohanskou svatyní a černý kámen kultovním objektem, který přitahoval poutníky z celé Arábie.

Jeho osudy se podobají příběhu, který vypráví stará núbijská pověst.

„V oněch letech velkého, nejdávnějšího Kdysi bétyl byl bílý jak duše a lůno panny; stál přímo uprostřed města Lúz a říká se, že jeho bílý kámen i samotné město spadly živé z nebes, i se svými obyvateli a vším, co bylo uvnitř."

Bétyl byl uložen v tajném prostoru, v jakémsi bludišti nesčetných

chodeb a nástrah. Cestu k němu znala jen Panna z labyrintu.

„Bétyl, svatý bílý kámen, občas promlouval nebo vydával melodické zvuky, kterým kněží rozuměli a dovedli je vyložit. V závislosti na tom, zda tóny byly vysoké, či hluboké, kněží poznali, zda jejich požadavky byly vyslyšeny, nebo byly odmítnuty. Všechno, co rozhodla nebesa, vše, co sdělil bétyl, kněží tlumočili králi a obyvatelům města. *(K stejnému účelu sloužila i biblická archa úmluvy a zprávy o podobných komunikačních zařízeních nacházíme také v legendách jiných starověkých civilizací. Zvláštností je, že bétyl nepromlouval hlasem, ale vydával tóny. Šlo o signál, který dokázali dešifrovat pouze zasvěcení kněží? -pozn. aut)*

„A stejně tak, jako je pravda, že Bůh je Bohem a Duch je jeho prorokem, tak je pravda, že v těch velmi dávných časech bohové promlouvali přes kameny, hvězdy a ústa kněží.

Jednoho dne krále a sbor kněží zaskočila podivná zpráva. Na zemi se objevila létající koule, která slétla z nebes. Prý ji tam, jako obří vejce, snesl podivný velký pták. Uvnitř seděla zvláštní bytost. Vypadala jako pohledný muž s velmi světlými vlasy. Oči měl nesmírně jasné, skoro zářící. Hovořil opravdu božským jazykem. Jeho jméno bylo Echidnos. Věděl hodně o budoucnosti a vše o tom, co se již stalo. Od úsvitu věků, kterým bylo — podle jeho slov — oslňující světlo, až po časy prvních lidí a měst. Vyprávěl o největších tajemstvích světa i nebe, o všem, co lidé chtějí poznat, čemu chtějí porozumět, o všem, po čem touží neukojená mysl a co vzbuzuje lidskou zvědavost. Odvěká tajemství se rozkrývala, jako by byla vykřikována samotnými anděly apokalypsy. Jako kdyby se otevřelo nebe, zmizela veškerá tabu a Bůh odkryl svou tvář.

Echidnova slova zaujala Pannu z labyrintu. Druhého dne navštívila kněží a řekla jim: Jste Strážci, obhlížíte hvězdy a mnoho víte, když čtete ve velké Knize nebes, která jsou nejpodivuhodnějším výtvozem bohů.'

Kněží odpověděli: Je to nejnádhernější věc, jakou učinili bohové. Nebe a bétyl nás všechno naučily'

„Ne. Ne úplně všechno,' řekla Iona. „Echidnos hovořil o tajemstvích, která byste měli znát. Je vyslancem Nebe.'

Kněží se nechali umluvit a rozhodli se Echidna vyslechnout. Hovořil o tom, co bylo i co teprve přijde. O podivných nástrojích, které je třeba vynalézt, o hradbách, které se jednoho dne rozevřou a umožní lidem vejít v čarovný svět. Vypovídal o tajemném jezeře, o královstvích pohlčených oceány i zasypaných horami.

Kněží tomuto vyprávění naslouchali po celé noci a zanedbali svou povinnost. Ztratili spojení s nebesy. Svatý betel již nepromlouval. Così se stalo. Městu začalo hrozit nebezpečí. Nejprve velekněz a po něm i ostatní

kněží vzletli jak ptáci k nebesům, jediným skokem dosáhli oblohy a zmizeli v mracích...

Král se chtěl poradit s nebesy, zda smí vyjít z města, ale kněží již byli pryč a nikdo jiný nedokázal navázat spojení, přivolat bohy, aby se objevili a promluvíli. Bétyl byl němý a černý jak křídlo havrana..."

Bétyl, neobyčejný objekt, který zmlkl a zčernal poté, co lidé zapomněli na své povinnosti, se podle pověsti původně nacházel v rajském městě Lúz. (*Tajemstvím bétylu i Lúzu se podrobně zabývám v knize Turecké záhady.*) A to zase leželo v místech, kde Abrahamův vnuk Jákob pozoroval Posly boží, jak sestupují z nebes. Po Lúzu nezůstala jediná stopa, ale jeho nejcennější dědictví možná přetrvalo věky. Je bétyl totožný s černým kamenem, uloženým v Kaabě? Není jistě náhoda, že slovo bétyl zní téměř stejně jako hebrejské Bétel a arabské Bajt il, což v obou případech znamená Dům boží.

## Poslední svědek

Benben je stejně jako bétyl spojován se samotným počátkem lidských dějin. Oba tajemné objekty zplodila nebesa a oba dnes považujeme za ztracené.

Benben ale ještě v druhé polovině 8. století př. Kr. zřejmě stál na svém místě.

Vládce Núbie a král Horního Egypta Pianchi při svých vojenských výpadech na sever pronikl hluboko do Dolního Egypta a navštívil i Reovu svatyni v Heliopoli. Nápis na dochované stéle vypráví, jak pečlivě byl panovník na svůj vstup do zapovězeného prostoru připravován. Teprve když se podrobil všem nezbytným procedurám, „... vystoupil po schodech k velikému oknu, aby se podíval na boha Rea uvnitř benbenu. Když byl král o samotě, osobně vstal a rozpojil pás a otevřel obě křídla dveří. Poté spatřil uvnitř skvostného svatostánku het benben...".

Text přináší cenné informace a zároveň vyvolává řadu otázek.

Reova svatyně v Heliopoli se nedochovala. Podle jejího vzoru ale bylo později vybudováno nejméně šest kopií. Jedna z nich vznikla před necelými čtyřmi a půl tisíci lety nedaleko Abúsíru a je připisována faraónovi jménem Nevoserre. Z odhalených trosk archeologové vyčetli, že chrám tvořila ohrazená terasa o rozměrech asi 106 krát 82 metrů. Uprostřed spočívalo na masivním podstavci mohutné, ale ne příliš vysoké těleso ve tvaru komolého kvádrů s pozlaceným pyramidovým vrcholem. Byla to napodobenina pravého benbenu, stojícího na přistávací ploše? Potáhli ji směsicí zlata a mědi, aby dokonale připomínala původní kovový lesk „nebeské komory“?

Staří Egyptané, jak se soudí, nedokázali zpracovávat jiné kovy.



Celý posvátný okrsek byl nezastřešený! Všechny Sluneční chrámy byly vždy jako nekryté dvory zcela otevřeny k obloze! Neměly žádné budovy, jen zeď, která ohrazovala prostor, v němž se tyčil Reův symbol. K jakému oknu tedy vystoupil faraón Pianchi?

Mohlo to být jedině okno v samotném benbenu. Ostatně text to potvrzuje:

„... aby se podíval na boha Rea uvnitř benbenu.“

Benben měl tedy průzor nebo poklop, k němuž se dalo dostat jen po schůdcích — stejně jako do dnešních letadel. To zároveň vypovídá o jeho velikosti. Vstupní otvor, který vidíme na dochované kamenné replice, se nachází uprostřed boční stěny. Jestliže bylo nutné k němu vystupovat po schodišti, výška celého objektu jistě mnohonásobně překračovala výšku člověka. Wilkinsonova teorie o meteorickém původu benbenu tak zdařile prchá z pevných hradeb logiky jako Kajínek z Mírova.

Největší meteorit na světě byl nalezen v roce 1920 na severu Namíbie. Podle geologů se na Zemi zřítil někdy před 80 000 lety. Domorodci mu říkají Hoba. Díky sloučeninám železa a niklu má narudlou barvu. Je to lichoběžníková placka, která nesáhá člověku ani do pasu. Ale pokud bychom ji postavili na hranu, jistě by ho převýšila. Do domnělé velikosti benbenu má ale pořádně daleko. Hoba váží asi 55 tun. Pokud by byl benben meteorit, dosahoval by při svých rozměrech hmotnosti okolo 500 tun a pravděpodobně ještě více. Jak by Egyptané takové monstrum stěhovali? Jak by ho zvedli na mohutnou terasu?

Pianchiho stéla sděluje, že král vystoupil k „... oknu, aby uviděl boha Rea“. Doufal, že spatří samotné božstvo. Přání se nesplnilo. Formulace, tak jak je vytesána, sděluje pouze důvod, proč se veličenstvo obtěžovalo nahoru k oknu. Kdyby si Pianchi s Reem hleděli z očí do očí, jistě by to písaiři nezapomněli uvést.

Benben — „nebeská komora“ — byl svým majitelem již dávno opuštěn. Stál, možná stále schopný letu, na zvláštní konstrukci, kterou sestrojil bůh Ptah.

Kněží ho po celá tisíciletí opatrovali jako vzácný relikv, vzpomínku na doby, kdy se mezi lidmi pohybovali bohové. Vchod do vnitřních prostor startovací rampy byl pro nepovolané zřejmě důkladně uzavřen. Pianchimu, který se Dolního Egypta zmocnil silou, se ale jistě vstup nedal odmítnout. „Když byl král o samotě, osobně vstal a rozpojil pás a otevřel obě křídla dveří. Poté spatřil uvnitř skvostného svatostánku het benben svého otce Rea...“

Pianchi se jako každý faraón považoval za přímého potomka bohů, proto Rea nazývá svým otcem.

Jestliže Re v té době již dávno opustil Zemi, z jakého důvodu zanechal v Heliopoli „nebeskou komoru“?

Odověď je ukryta v posvátných textech. Nalezneme ji na samém konci strhujícího vyprávění o kruté válce bohů.

## Vraždící oči

„Nebeská komora“ — benben — neměla punc výjimečnosti, ale byla součástí větší létající flotily. Staré mýty až podezřele často zdůrazňují, že její původní majitel Re byl na obloze jako doma. U boha, který ztělesňuje Slunce, je to jistě všední chléb. Podobným způsobem se ale pohybovali i jeho nejméně spolupracovníci. A nešlo vždy o mírumilovné mise.

V posvátném městě Edfú, které se rozkládá zhruba v polovině cesty mezi Luxorem a Asuánem, se nachází jeden ze dvou největších a zároveň nejlépe zachovaných chrámů v celém Egyptě. Ohromující stavba zahrnuje plochu 137 krát 40 metrů. Jen samotná věžová vstupní brána dosahuje výšky 36 metrů. Průchod uzavíraly 14 metrů vysoké a 30 centimetrů silné dvoukřídlé dveře. Chrám byl zasvěcen Horovi. Tento bůh s postavou muže a hlavou sokola vystavěl podle starého mýtu v Edfú „slévárnu božského železa“. (*Co tím bylo míněno, není známo.*) Zároveň zde vycvičil armádu „mesniů“ — kovových lidí. Jejich vyobrazení se ale nepodobají robotům, jak bychom čekali, mají nakrátko ostříhané nebo vyholené hlavy a krátké tuniky. V každé ruce drží zvláštní zbraň.

Vnější stěny Horova chrámu a západní část ohradní zdi jsou pokryty fascinujícími výjevy a epizodami mýtu Spor Hora se Sutechem. Dramatické líčení nelíostného boje svými neobyčejnými technickými detaily připomíná spíše současné války než bitvu starověkých bohů. Navíc jsou do nejmenších podrobností uvedeny zeměpisné údaje i přesná data.

„V roce 363 Jeho Veličenstvo Re, Svatý, Sokol obzoru, Nesmrtelný, který žije navěky, pobýval v zemi Chen. Byl doprovázen svými bojovníky, neboť v okrsku, který se od té doby nazývá Ua-Ua, se nepřátelé spikli proti svému pánu.“

Re se rozhodl zjednat pořádek. Dojel nebo doletěl ve svém člunu na místo, kde sídlil Hor.

„Přistál v okrsku trůnního města Horova v jeho západní části, na východ od domu Chenova, který se od té doby nazývá Královský Chenu. Hor, Okřídlený měřič, přistoupil ke člunu boha Rea a pravil svému otci: ‚Ó Sokole obzoru, viděl jsem nepřátele, kteří se proti tobě, mému pánu, spikli, aby získali pro sebe zářící korunu/“

Po oficiálním uvítání Hor nastoupil do svého jedinečného létajícího

stroje a vyrazil do boje.

„Z nebeské výše z okřídleného kotouče potom spatřil nepřátele a vpadl jim do zad. Z přední části kotouče proti nim rozpoutal bouři, v níž jejich oči osleply a uši ohluchly. V jediném okamžiku jim všem najednou přinesl smrt, ani jediný tvor nepřežil.“

Jakou ničivou zbraň asi Hor použil?

Říkalo se mu Harpunář — podle neobyčejné střely, která svým tvarem opravdu připomínala harpunu, ale její účinky byly tak hrozné, že ji egyptské mýty označují jako „třicetinasobnou zbraň“. Byla to v podstatě jakási obdoba dnešní rakety se sdruženou bojovou hlavicí. Nejprve se ze štíhlého aerodynamického trupu odpoutal prostřední hlavní hrot a tím uvolnil dráhu dalším menším střelám. Díky tomu úder zasáhl větší území než pouze jediná nálož.

Hor měl kromě okřídleného disku k dispozici ještě jeden létající stroj. Býval označován jako NAR - ohnivý sloup. Snad se o to zasloužilo podlouhlé válcovité tělo, které se dole zužovalo do kruhové trysky. Nad ní se dala rozpoznat krátká křídla, sloužící zřejmě k udržení směru letu. Oblá masivní hlava nesla pár velkých „očí“. Tyto kruhové útvary, připomínající reflektory, měnily svou barvu od modré po červenou. Na dochovaném vyobrazení z předdynastického období vidíme, jak z čela vychází široký vějíř paprsků — snad znázorňujících světlo. Z trysky na zádi se táhnou čáry podobné kouřovým stopám z tryskového motoru.

Velitel nepřátelské armády Sutech a část jeho vojska i přes úder tak účinných prostředků unikli. Úkryt našli v bažinách nilské delty.

Hor plul po čtyři dny a čtyři noci po vodě a hledal je, ale žádného nepřítele nespatriil. Nakonec uposlechl radu boha Rea a rozhodl se pokračovat průzkumem shora. Nasedl znovu do svého okřídleného disku. Brzy vypátral oddíly protivníka. „Vrhl za nimi svůj božský oštěp a zabil je a způsobil jim velkou porážku. Také přivedl do přední části člunu boha Rea 142 nepřátel, které zajal.“

Reův člun musel být velmi prostorný, když se jen na předě vešlo množství zajatců.

Rozsáhlý mýtus o sporu Hora se Sutechem, vyrytý na zdech chrámu, je přepisem textu, jehož základ pochází už z dob Staré říše. Je plný neuvěřitelných zvrátů, úskoků a lstí. Množstvím rafinovaných intrik předčí Alexis i proslulého „Džejára“. K tomu je okořeněn tak zvráceným sexem, že by vyděsil i protřelé obchodníky s pornografií. Vraždy, znásilnění a nelítostné mučení jsou běžné prostředky boje. O surovostech skutečně silného kalibru raději pomlčet. V jednom případě se pozvraceli hnusem i samotní bohové.

Ve strhujícím ději jsou uvedeny zcela konkrétní zeměpisné a časové údaje.

Historikové dospěli k závěru, že země Chen byla Núbie a Ua-Ua severní části Behdetu, což je dnešní Edfú. Nepřátelé vedeni Sutechem se pohybovali u Asuánu a později v deltě Nilu, která v té době vytvářela obrovské vodní bludiště, plné hrochů a krokodýlů. Rákosové houštiny a až šest metrů vysoké stvoly papyru umožňovaly dokonalý úkryt.

Konflikt vypukl v roce 363. Roky se ovšem počítaly podle doby panování toho či onoho vládce. V první větě s datem je uvedeno Jeho Veličenstvo Re. Šlo tedy o 363. rok vlády tohoto boha. Dá se vůbec odhalit, kdy to vlastně bylo z hlediska naší chronologie?

Velekněz a velký učenec Manehto sepsal někdy kolem roku 270 př. Kr. historii Egypta. Originál několikavazkového díla byl uložen v alexandrijské knihovně, která vyhořela, když ji v roce 642 po Kr. vyplenili muslimští nájedníci. Dnes známe jen výňatky, které se zachovaly jako citáty ve spisech jiných antických autorů.

Manehto uvedl, že dynastiím faraónů předcházely dvě dynastie bohů a jedna dynastie polobohů. Představovalo je celkem čtyřicet devět božských a polobožských panovníků, kteří dohromady vládli 17 520 let. Pak následovalo 350 let chaosu. Teprve poté faraón Meni ustanovil první dynastii.

I když mezi historiky rozhodně nepanuje jednota, většina z nich se přiklání k názoru, že Meni nastoupil na trůn okolo roku 3100 př. Kr. Jednoduchým výpočtem zjistíme, že bohové se v Egyptě objevili 17 870 let před Menim. Prvním z nich byl Ptah, který podle Manehta vládl 9 000 let. Jeho nástupcem se stal Re. Spor mezi Horem a Sutechem vypukl v 363. roce Reovy vlády.

Neomylná kalkulačka sděluje, že od popisovaných bojů k dnešní realitě muselo uplynout něco málo přes 13 600 roků.

Z mýtu víme, že nešlo o jednorázový konflikt. Ztráty byly zaznamenány na obou stranách. Samotný Hor přišel o své zázračné Oko. Sutech je rozsekal na 64 částí. Jako vždy velmi vynalézavý a zručný bůh Thowt je našel a spojil dohromady. Horovo Oko bylo opět funkční. Dokázalo létat, i když mu scházela jedna část.

Zdá se, že záhadné Oko sestávalo z více modulů - stejně jako naše orbitální stanice, které mohly být zaměněny, nebo v případě nutnosti zcela odstraněny.

Byl jednou z částí Oka i benben z Heliopole? Zůstal na svém místě i po odletu bohů, protože byl prostě již nepoužitelný?

Benben je spojován s Reem a právě tento bůh vlastnil Oko, kterému se

nevyrovnalo žádné jiné.

„Vyšli své Oko, ať za tebe porazí ty, kteří ti chtějí uškodit, protože není jiného Oka, které by to tvé převyšovalo...“ čteme v Knize Krávy. Další část textu sděluje, že stroj nebyl jen hroznou zbraní, ale i záchranným člunem. Osm lidí čtyř ras přečkalo v Oku boha Rea zničení celé populace a pak přistálo na Zemi. Vyvolení tedy cestovali s bohy do kosmického prostoru. Je to příliš nadnesená představa?

## Pout' do jiného vesmíru?

Staří Egypťané byli pevně přesvědčeni, že po faraónově smrti musí jeho Ka, dvojník či duše, projít složitým bludištěm plným nástrah a nesčetných překážek, dosáhnout nebeské brány, nastoupit do zdvihadla bohů a vznést se mezi hvězdy, kde se stane nesmrtelným. Cílem byl Duat v Zemi horských bohů. Zde faraón vešel do Domu ohně, aby byl během „nocí spočítaných let“ proměněn v božskou bytost a mohl vystoupit na „východní stranu nebes“.

Podrobný souhrn příkazů a doporučení, nutných k úspěšnému zvládnutí tak obtížného úkolu, obsahují především Knihy mrtvých a Knihy pyramid. Jejich text v mnoha ohledech připomíná popis složitě technologického postupu. To přivedlo některé badatele k domněnce, že nešlo o nějakou imaginární pout' do záhrobí, ale o naprosto podrobný záznam o skutečné cestě ze Země do vesmíru. Ve zdánlivě fantastickém líčení celé trasy je prý zašifrována zpráva o jednotlivých krocích, jejichž vykonání je nezbytné pro zdárný let do kosmu.

Faraón naprosto ve všem přesně napodoboval bohy. Své šaty vyměnil za „božský Šuův oděv“, na krk si nasadil „límeč milovaného Hora“, který je stejný jako „límeč na krku Reově“. Ilustrace, připojené k textu, ukazují bohy v těsných kombinézách se zvláštními pevnými pásky okolo krku. Nebýt všudypřítomných hieroglyfů, výjev vypadá jako záběr posádky z oblíbeného Star Treku.

S pomocí Božího posla je panovník vybaven vším potřebným a dorazí k objektu nazvanému Stoupadlo na nebesa nebo Božský žebřík. Je to jakási věž, připomínající raketovou rampu. Tam faraón nasedne do Oka. S tímto názvem je spojován výraz člun nebo plavidlo. Jde o objekt dlouhý 770 kubitů, tedy asi 300 metrů. Jeho vlastníkem je Hor, nebo Re.

Král je usazen na zvláštní místo v kabině, kde sedí také bůh, který Oko řídí.

Co se stane pak, nám přibližují texty nazvané Putování do Života poté krále Pepiho I.

*„Dveře na nebesa jsou otevřeny! Dveře Země jsou otevřeny! Otvory nebeských oken jsou dokořán! Schodiště na nebesa je otevřeno! Kroky světla jsou odhaleny... ”*

Co asi znamená poslední verš? Je to příslib, že Oko poletí rychlostí blízkou pohybu světla?

Odpočítávání začalo. Zdroje energie jsou spuštěny. Plavidlo se chvěje.

*„Rudé oko Horovo je zběsilé hněvem. Jeho moci nemůže nikdo odporovat. Poslové pospíchají, běžci zrychlují krok. Oznamují tomu, kdo zvedl paži na Východě: „Nech tohoto zde projít!”*

Samotný start doprovázejí projevy typické i pro dnešní kosmická plavidla: hluk a otřesy půdy. „Nebesa mluví. Země se třese.

*Země se otrásá.*

*Dvě oblasti bohů volají.*

*Země se rozpadá...*

*Když král stoupá na nebesa,*

*když je převážen přes klenbu... ”*

Faraón se vznesl k nebesům a krouží po orbitální dráze nad Zemí.

*„Objímá oblohu jako Re, putuje napříč oblohou jako Thowt... Už dvakrát obkroužil celá nebesa, otáčí se nad dvěma zeměmi... ”*

Poslední verš bývá opomíjen. Ve srovnání s ostatními informacemi se zdá být nudný. A přesto je to jeden z nejpádnejších důkazů, že text obsahuje povědomost o letu do kosmu. Při pohledu z orbity se totiž opravdu zdá, že zeměkoule má jen dvě protilehlé země. Evropa, Asie a Afrika vytvářejí jeden celek, Severní a Jižní Amerika druhý.

Po opakovaném obletu zamíří Oko s králem na palubě k východnímu obzoru. Pluje přes „jezero, kterým jsou nebesa", až dosáhne „břehů nebes". Přistane na Nezničitelné hvězdě.

Faraón se s pomocí Hora Duatu, božstva tohoto místa, vydává hledat Strom života a získá nesmrtelnost.

*„, Tvá je věčnost, ' říká mu Re...*

*Už nikdy nezahyneš a nezmižíš. Navždy a navždy.”*

Faraónova pouť na nebesa je matoucí hádanka. Zrodil ji strach z toho, co přijde po smrti, a nesprávné pochopení přírodních sil? Jsou všechny ty tisíce a tisíce vět s velmi přesnými popisy a neobyčejnými detaily pouhý výplod fantazie? Byla to jen další důmyslná konstrukce k potvrzení božské nadřazenosti panovníka? Ztělesňovala toužebné naplnění snu o věčnosti?

Egyptolog Gaston Maspero se domnívá, že se Knihy pyramid objevily na samém počátku egyptské civilizace a možná ještě před vznikem písma. Jsou ozvěnou jakési prastaré zkušenosti.

Máme je tedy brát vážně? Existují Duat a Nezničitelná hvězda? Lze

dosáhnout „břehu nebes“ na východním obzoru?

Badatel Zecharia Sitchin v knize Schody k nebesům napsal: „Duat, magické místo ‚východu hvězd‘. Jeho jméno i umístění dělá vědcům potíže. Někteří jej vnímají jako onen svět či bydlíště duchů, kam se musí král odebrat, stejně jako odešel kdysi Osiris. Jiní ho považují za podsvětí, neboť mnohé popisované scenerie skutečně připomínají podzemí. V textech se mluví o tunelech a jeskyních s neviditelnými body, jezírkách vařící vody. Děsivých světlech, komorách střežených ptáky a vratech, která se sama otevírají. Jednalo se o velmi matoucí místo. Navzdory jeho pozemním charakteristikám či podzemním aspektům obsahovalo jeho hieroglyfické jméno jako determinanty hvězdu a jestřába nebo bylo tvořeno pouze hvězdou v kruhu, naznačující spojitost s oblohou.“

Duat je někdy popisován primitivně jako okrouhlé údolí. Jinde se dozvídáme, že šlo o uzavřený okruh, který se stahoval směrem k otvoru v nebesích, jimž bylo možné dosáhnout Nezničitelné hvězdy. Vypadal tak trochu jako trychtýř. Neukrývá se právě v tomto neobvyklém tvaru rozluštění jeho tajemství?

V roce 2003 vědci podrobně mapovali struktury horkých a chladných skvrn v kosmickém mikrovlnném prostoru. Přitom zjistili, že skvrny v nejvzdálenějších okrajích vesmíru jsou slabší a protáhlé. Vesmír se tedy zvláštním způsobem zakřivuje.

Podle astronoma Franka Steinera z Ulmské univerzity v Německu tato pozorování naznačují, že je kosmos protažen do podoby dlouhé nálevky. Na jednom konci je úzká rourka, která se postupně rozšiřuje do zvoncového tvaru. To by ovšem znamenalo, že je vesmír konečný.

Co se tedy nachází za ním?

Není zvláštní, jak přesně se trychtýřovitý Duat v představách starých Egyptanů shoduje s moderním modelem vesmíru? Je „brána nebes na východním obzoru“ totožná se Steinerovým „úzkým výtokem z nálevky“? Lze tímto otvorem na samé hranici našeho kosmu proniknout do zcela jiného světa? Proč egyptští kněží nazývali toto místo za „bránou nebes“ Nezničitelnou hvězdou a očekávali, že zde faraón dosáhne nesmrtelnosti?

Věděli, že se v tomto neobyčejném prostoru čas chová jinak, nebo možná vůbec neexistuje?

## II. Pod svitem Siria

V mrazivých hlubinách dávnověku se na planetě obíhající okolo hvězdy jménem Po-tolo začalo schylovat k tragédii. Slunce prudce zvýšilo intenzitu záření, masy vod se vzdouvaly a neúnavně zalévaly potápějící se pevninu. Hutné mraky obestřely tento umírající svět a dusily život jako pod pokličkou. Lidem hrozilo vymření. Proto stvořitel Amma pověřil archanděla Nomma přípravou záchranné akce. Urychleně byla dostavěna archa — kosmická loď vybavená vším potřebným pro dlouhý meziplanetární let. Nommo ji zásobil dostatkem energie i potravy a do jednotlivých z celkem šedesáti tří oddělení uložil mnoho důležitých věcí pro rozvoj člověka. Nezapomněl na semena nejrůznějších druhů rostlin a zvířectvo. Nakonec byly na palubu naloděny i čtyři pečlivě vybrané lidské páry, jejichž novým domovem se měla stát Země.

Takto dramaticky líčí osídlení naší planety mýty Dogonů. Příslušníci tohoto černošského kmene obývají skalnaté útesy Bandiagara na hranici západoafrických států Mali a Burkina Faso. Jsou to většinou analfabeti, ale v jejich podivuhodných legendách nacházíme tak rozsáhlé a podrobné vědomosti o vesmíru, až to vyráží dech. Dogoni například již od dávnověku zcela spolehlivě rozeznávají hvězdy, planety a jejich měsíce, což naše moderní společnost dokáže teprve dvě století. Vědí o ekliptické dráze pohybu Země okolo Slunce. Nepovažují lidstvo za jediný představitel živých bytostí v nekonečném množství hvězdných světů. Jsou přesvědčeni, že galaxie mají tvar spirály, že Měsíc vznikl vytržením části hmoty Země a dnes je suchý a mrtvý. Mají povědomost o prstenci Saturnu a dokonce i o tom, že čtyři z Jupiterových měsíců obíhají v jedné rovině a jsou vždy přivráceny ke své mateřské planetě pouze jednou stranou. Všechny tyto poznatky souhlasí se současnými výzkumy, dají se však zjistit pouze s pomocí moderních přístrojů. Odkud je tedy získali Dogoni? Jak je možné, že v několika případech dokonce předstihli technicky skvěle vybavené a odborně zdatné týmy astronomů?

Někteří badatelé dospěli k závěru, že Dogoni jsou dědici utajované moudrosti starého Egypta. Jako jediní až dodnes dokázali uchovat nejtajnější poznatky kněží a mágů velkých kultovních center na Nilu a jsou schopni je reprodukovat v jejich původní a nezkreslené podobě.

Autoři této hypotézy předpokládají, že Dogoni již před 5 000 lety sloužili faraónům, později odešli do Libye a odtud sestoupili do Mali. V oblasti Bandiagary žijí prokazatelně již od konce 15. století.



## Souboj hadů

Když byl uváděn do svého úřadu proslulý dogonský kouzelník Ana, musel nejprve předvést své nadpřirozené schopnosti. Jeden ze svědků o tom vypráví: „Onoho večera se obloha potáhla purpurovým oparem. S padající tmou se na prostranství pod mohutným baobabem rozhořela hranice. Zdáli se ozvala hudba. Procesí se blížilo zvolna. Vesničané povzbuzování rytmem bubnů se pohupovali v bocích, často zastavovali, tančili na místě a přitom zpívali. Jakmile dorazili k ohni, vytvořili kruh a zmlkli. Ana, který se měl ujmout funkce po zemřelém šamanovi, důstojně vkročil do prostoru ozářeného plameny. V ruce svíral bohatě vyřezávanou hůl s četnými magickými znaky. Její rukojeť tvořila hlava podivného vousatého hada. Ana mumlal zaříkadla a začal se točit dokola. Pohyb stále zrychloval. V jednom okamžiku hodil hůl na zem. Místo ní se ve zvířeném prachu objevil živý plaz a prchal od ohně. Vesničané hlasitě vykřikli. Had se blížil k nim a vztekle syčel. Ana přiskočil. Uchopil jej za hlavu a vyhodil vysoko do vzduchu. Jak plaz padal dolů, jeho tělo znehybnělo a přistálo do Anových rukou opět v podobě hole. Dav uznale zašuměl: Ana projevil svou magickou moc a právo na převzetí úřadu kouzelníka.“

Proměna hole v hada a kroutícího se plaza zpět v neživý kus dřeva je kouzelnický „majstrštyk“, který byl v Egyptě předváděn již v dobách stavby prvních pyramid. Později byl téměř povinným číslem v repertoáru dvorních mágů.

Když se Izraelité pokoušeli přimět faraóna, aby je propustil ze svých služeb a povolil jim odchod ze země, zvolili na radu Hospodina nejprve malé varování. Mojžíšův bratr Aron hodil před panovníka a jeho služebníky svou hůl. Ta se ihned změnila v plazícího se hada.

Faraón přivolal své mudrce a čaroděje a oni předvedli totéž. Jejich hole, jakmile dopadly na zem, se staly nebezpečnými hady.

Egyptřané se z vyrovnaného stavu neradovali dlouho. Aronova hůl v podobě hada pozřela hady-hole domorodých kouzelníků. Tak o tom vypráví bible.

Walis Budge v díle *Egyptská magie* vyslovuje domněnku, že tento prastarý kousek nespočívá v iluzi, ale v ovládnutí pohybu jedovatého hada a umění navodit u něj stav strnulosti, takže připomíná hůl v ruce mága. Nejde tedy o zázrak, ale o dokonale zvládnuté umění dirigování pohybu zvířete. Ať už tomu bylo jakkoliv (*připomeňme, že podle mínění současných krotitelů je had jedním z mála zvířat, které vůbec nelze ovládat*), důležité je, zda se předkové dogonských kouzelníků tomuto umění opravdu naučili v Egyptě.

Některé zvyky a mýty jsou velmi podobné tradicím země na Nilu. Šéf dogonské vesnice se nazývá Hogon. Jeho tvář zdobí dlouhá bradka, která jako by byla přesnou kopií umělých vousů faraónů.

A další shody rostou jako po dešti.

Prstence okolo Saturnu údajně jako první postřehl Galilei. Když je svým dalekohledem uviděl, vyvedly ho z míry. Domníval se, že jde o dva satelity na blízké oběžné dráze této údajně nejkrásnější planety sluneční soustavy. Teprve v roce 1655 se Huygensovi podařilo zjistit, že jde o prstence.

Dogoni ovšem o této Saturnově ozdobě vědí od dávnověku. A jeden dávno zapomenutý nález dokazuje, že Egypťané zřejmě také. V depozitáři Egyptského muzea v Káhiře je uložena stéla o rozměrech 90 krát 70 centimetrů. Její stáří se nepodařilo určit. Pravděpodobně pochází z nálezů francouzského archeologa Augusta Marietta, který přes dvacet let prováděl vykopávky především v Abydu. Výjev představuje muže s pohledem stočeným vzhůru. Nad jeho hlavou se vznáší rudý kulovitý objekt, otočený bílým pásem. Jeho podoba se soudobými vyobrazeními Saturnu je nepřehlédnutelná.

Podle Dogonů započalo stvoření světa přiletem božské bytosti — Nomma — a čtyř párů lidí.

Egypťané na počátek všeho také staví jednoho boha a čtyři božské manželské páry.

Nommova kosmická archa měla 63 oddělení. Přesně tolik se jich nacházelo v pověstném létajícím Oku boha Rea.

Jiné okolnosti ale naznačují, že považovat Dogony za pokračovatele staroegyptských tradic je přinejmenším velmi odvážné..

## Patálie s psí hvězdou

Uhelným kamenem, alfou a omegou dogonské mytologie, je Sirius. Tato jedna z nejjasnějších hvězd na obloze se nachází v souhvězdí Velkého psa. Podle Dogonů byly právě v těchto končinách vesmíru napsány první stránky kroniky dějin lidského rodu. Legenda vypráví, že okolo Siria obíhá bývalé, nyní již vyhaslé otcovské slunce lidstva Po-tolo. Dogoni znají přesnou dráhu jeho pohybu a jsou přesvědčeni, že jeden oběh trvá padesát let.

„Po-tolo patří k nejtěžším z nebeských objektů," říkají ve svých mýtech. „Má takovou hustotu, že ani všichni lidé dohromady by neunesli jeho malý kousek."

A kupodivu mají pravdu. Vědci zjistili, že se vedle Siria skutečně pohybuje ještě jedna hvězda, která je bílý trpaslík, tedy kosmické těleso s

obrovskou hustotou hmoty. Existence takzvaného Siria B je známa od předminulého století. První fotografie byly ale pořízeny až v roce 1970.

Astrofyzikální výzkumy prokázaly, že je to hvězda zhruba stejně hmotná jako naše Slunce, ale její průměr činí pouze 5 400 kilometrů, takže hustota její hmoty je 90 000krát větší. V praxi to znamená, že pouhý jeden metr krychlový má hmotnost nejméně 3 000 tun, podle novějších měření dokonce 20 000 tun. Doba oběhu lehce přesahuje padesát let.

Sirius B není ovšem pouhým okem vůbec vidět a byl objeven teprve s pomocí silných dalekohledů složitých výpočtů. Dogoni ale veškeré jeho „technické parametry“ znají od dávnověku. Jak je to možné? Získali tyto údaje opravdu od Egypťanů?

Astronomové ve službách faraónů věnovali Siriu neobyčejně velkou pozornost. Všeobecně se traduje, že jeho východ ohlašoval počátek záplav na Nilu.

Význam této jasné hvězdy byl ale daleko větší.

Vojtěch Zamarovský ve svém díle Bohové a králové starého Egypta píše: „Egypťané dělili rok na tři roční období, z nichž každé mělo čtyři měsíce po 30 dnech. To dává celkem 360 dní; k vyrovnání se slunečním rokem připojovali pět dnů svátků, takže jejich kalendář měl 365 dní. Tento rok se opožďoval proti slunečnímu roku každoročně zhruba o čtvrt dne, a jelikož k zavedení přestupného roku nedospěli, byl jejich kalendářní rok proti slunečnímu roku za čtyři roky o jeden den pozadu. Oba tyto roky se sešly teprve za 1 460 let, a to v den, kdy se ranní východ Siria shodoval na zeměpisné šíři Mennoferu (*Memfidy*) s ranním východem Slunce; po uplynutí této ‚Siriovy periody‘ začínal tedy kalendářní a sluneční rok v jeden den (*19. července podle juliánského kalendáře*). Zachovaly se záznamy o několika případech této shody, jež mají mimořádný význam; umožňují přepočítat egyptskou relativní chronologii na absolutní data podle výchozího roku našeho letopočtu. Egypťané si totiž takový výchozí rok nezavedli a události datovali podle vlády jednotlivých panovníků.“

Egypťané o nesouladu kalendářního a slunečního roku zjevně věděli. Ale nevěděli jim, že vystřelují rychlé špunty o silvestrovské noci nad pyramidu jednou v zimě a jindy v parném létě, podle toho, nakdy zrovna připadl Nový rok. Za tisíciletí neudělali vůbec nic, aby to změnili. Přesto bedlivě sledovali Sirius a jeho periodu.

Proč si vybrali zrovna tuto hvězdu? Nejstarší písemné zmínky v Knihách pyramid ji nazývají Sobdet a ztotožňují ji se stejnojmennou bohyní, která byla patronkou nilských záplav, ochránkyní a průvodkyní mrtvých a dbala na správné očišťování a omývání mrtvých těl. Spojení s vodou vyplývalo z každoročně opakovaných záplav, které do Mennoferu

dorazily vždy počátkem druhé poloviny července, tedy v době, kdy zde vycházel Sirius (*Sobdet*).

Tato okolnost ovšem neříká naprosto nic o tom, jak egyptští astronomové přišli na tak neobyčejně dlouhou a nesmírně důležitou „Siriovu periodu“. Nejedná se přece o měsíční fáze, data rovnodenností či slunovraty. Jde o shodu, která se opakuje jen jednou za 1 460 let. Musela uplynout tisíciletí, aby ji královští astronomové mohli důkladně ověřit. Anebo se právě v onen den shody oficiálně zrodila egyptská civilizace a začaly se otáčet první listy jejího kalendáře?

Jak víme, Egypťané neměli — jako třeba Mayové (3114 př. Kr.) — žádný výchozí bod, žádný trvale první rok. Klubko času neodvívjelo stále delší nit, na níž by se, jak jsme zvyklí, postupně vázaly uzlíky jednotlivých dat. Egyptští časoměřiči co chvíli nit ustříhli. S nástupem každého nového vládcce se letopočet vynuloval. Povědomost o nějakém zlomovém okamžiku, kdy to všechno začalo, ale zcela jistě existovala. Zdá se být logické, že výstřel ze startovní pistole, který přinutil kalendář k rozběhu, zazněl právě v okamžiku, kdy obyvatelé Mennoferu mohli u ranní kávy sledovat na obrazovce oblohy společné světelné show Slunce a Siria. Pokud je tomu tak, kdy to bylo? A kdo kněžím oznámil, že na nebesích právě udeřil den D a kalendář a astronomický čas jsou zrovna v souladu?

„Pokusíme se to zjistit, milý Watsone.“

„Zhola nemožné!“

„A právě proto tak lákavé.“

## Pěkné stará detektivka

Zpět do hlubin minulosti vedou dvě různé stopy. Pachatel se skrývá v jejich průsečíku.

Co potřebujeme vědět?

Za prvé: kdy došlo k činu. Základní údaje máme.

„Jáchyme, hoď je do stroje!“

„Jménem našeho psychiatrického ústavu se hluboce omlouvám. K tak politováníhodné události dochází maximálně jednou za...“ říká primář Chocholoušek.

Ano, ke společnému východu Slunce a Siria nad Mennoferem dochází jednou za 1 460 let. Podle nejmladších egyptských záznamů se tak stalo v roce 139 po Kr. Od tohoto data je nutné zařadit zpátečku. Z hlediska našeho kalendáře tedy přicházejí v úvahu roky 1321, 2781, 4241, 5701, 7161, 8621 a další, všechny samozřejmě před Kristem. Rok 1321 př. Kr. je třeba vyloučit. Sirius byl sledován i před ním. Důkaz nám o tom zanechal

Thutmose III. na kamenné desce, kterou archeologové vykopali na ostrově Elefantina. K činu tedy došlo již dříve.

Ten, kdo ho spáchal, vynikal nad jiné. Byl spojován s počátkem věků. A schází mu alibi. V kritický čas se podle svědků pohyboval právě v Egyptě.

Okruh pachatelů je úzký.

Za zakladatele první dynastie je považován faraón Meni. Někteří dějepisci před něj kladou pověstného

krále Škorpiona. Oba vládli někdy v období kolem roku 3000 př. Kr. s možnou odchylkou plus minus 150 let - podle toho, který historik zrovna píše učebnice. Každopádně 19. července 2781 př. Kr. již oba, pro egyptské dějiny tak nepostradatelní pánové, pobývali u svých božských předků na věčnosti.

K roku 2781 př. Kr. bychom snad mohli přiřadit širší veřejnosti zcela neznámého faraóna Perjebse. Ten ovšem převážnou část svého panování věnoval krvavým náboženským bojům a naprosto bezohlednému vypalování hrobek svých předchůdců. Na astronomické hrátky s časem neměl prostě čas.

Takže i rok 2781 př. Kr. vypadává spolehlivě ze hry. Jak postupujeme hlouběji do minulosti, nedokážeme najít žádnou další zcela výjimečnou postavu.

Topíme se tedy v beznaději? Všude samá voda?

Naopak, přihořívá!

Pod svícem bývá tma. Proč hledat mezi trpaslíky, když potřebujeme giganta?

Velmi zvláštní postavou egyptského panteonu je Thowt. Byl považován za boha moudrosti a učení, vynálezce písma a zákonů. Knihy pyramid o něm píší jako o tom, „... který zvažuje nebesa, počítá hvězdy a měří zemi“. Provedl výpočty týkající se času a ročních období. Byl tedy astronomem a zároveň tvůrcem kalendáře. Význam jeho jména (*v původní podobě Tehuti*), zapsaného hieroglyfy, se většinou vysvětluje jako „Ten, který vyvažuje“.

„Ten, který vyvažuje“ co?

Nesoulad v měření času? Je v jeho jménu zašifrováno, že to byl právě Thowt, kdo věděl, kdy dochází k „vyvážení“, tedy k rovnováze astronomického a občanského kalendáře, a předal tuto důležitou informaci kněžím? Působil v Egyptě zrovna v době, kdy Slunce a Sirius vycházely společně nad Mennoferem?

Podle nám již známého velekněze Manehta se Thowt ujal vlády v Egyptě někdy po roce 8670 př. Kr. Turínský papyrus, pocházející z dob Ramesseho II., který přináší seznam egyptských bohů a panovníků, s tím

souhlasí.

K vyvrcholení Siriovy periody došlo 19. července 8621 př. Kr., tedy zrovna v době, kdy Thowt řídil zemi.

Potřebujeme další důkazy? Thowt byl v rozhodující chvíli na místě činu. Jako nepozemská bytost byl vybaven potřebnou technikou a vědomostmi k astronomickému pozorování. A měl i motiv. Chtěl přece lidem věnovat kalendář.

„Máme ho!“

## Obr a trpaslík

Sir Norman Lockyer, považovaný za otce astroarcheologie (*vědy zabývající se astronomickými znalostmi starých civilizací*), si povšiml podivuhodné věci: starší egyptské chrámy vykazují vyspělejší astronomické znalosti než jejich podstatně mladší následovníci.

Co z toho vyplývá?

Egyptští kněží dostali od Thowta do vínku ucelený soubor znalostí, které značně předběhly svou dobu. Balík akcí ale postupně ztrácel hodnotu. Jeho majitelé ho prohosподаřili. Unikátní informace nevyužili k rozvoji, ale postupně je nechali propadnout do hlubin zapomnění.

Byli Dogoni jediní, kdo je uchoval?

Myslím, že ne. Dokonce jsem přesvědčen, že je vůbec neznali.

Egyptané sledovali Siria kvůli měření času, ale o jeho jiných vlastnostech neměli ani potuchy.

Dogoni naopak tuto hvězdu přesně popisují, ale pro změnu je nezajímá Siriova perioda. Její praktický význam je totiž na zeměpisné šířce, kde žijí, nulový.

Oba národy disponovaly naprosto různými informacemi ze dvou různých zdrojů. A ty navíc od sebe dělila pořádně hluboká propast času. Důkaz lze vidět přímo na obloze.

Egyptané, Babyloňané, Rekové i Římané hovořili o Siriu jako o červeně zbarvené hvězdě. Také astronomické záznamy dalších starověkých civilizací potvrzují její zřetelně rudou záři. A totéž tvrdí ještě rané středověké manuskripty — až do 6. století po Kr. Astronomický katalog, který sestavil biskup Řehoř Tourský, přímo označuje Siria pojmem Rubeola, což znamená Rudá.

Jenže dnes tuto hvězdu vidíme jako modrou. Co přimělo Siria, aby změnil svou barvu?

Problémem se v osmdesátých letech zabýval Technický magazín.

„Sirius, který se při pohledu pouhým okem jeví jako jedna hvězda, je ve

skutečnosti dvojhvězda, binární systém. Jednu složku systému tvoří modrobílá hvězda (*označovaná jako Sirius A*), druhou složkou je slabá hvězda z třídy bílých trpaslíků (*Sirius B*), která je pozůstatkem do sebe zhroutené hvězdy z třídy rudých obrů. Ano, právě rudých a rudě zářících! Otázka je tedy logická: Mohl být Sirius B ještě před čtrnácti stoletími rudým obrem?

Dva vědci z Ruhrské univerzity, Wolfhard Schlosser a Werner Bergman, spočítali, jak jasný musel tehdy červený Sirius B být (*za předpokladu, že se Sirius A nezměnil*), aby bylo souhrnné světlo Siria při pohledu ze Země načervenalé. A zjistili, že Sirius musel tehdy skutečně nádherně zářit, ještě mnohem výrazněji než dnes. Zdá se, že slova obdivu k této hvězdě ve starověkých pramenech nejsou nijak přehnaná.

Dosud si astrofyzikové mysleli, že přeměna rudého obra v bílého trpaslíka trvá mnohem déle než čtrnáct století. V závěrečné fázi se rudí obři výrazně rozpínají, začínají spalovat helium místo vodíku a pak v obrovské explozi vybuchnou. Přitom se jejich vnitřek zhroutí do sebe a vytvoří trpaslíka. Že k takovému vývoji zakončenému výbuchem supernovy došlo, svědčí zvýšený obsah kovu, který u Siria naznačují spektrální pozorování.

Dogoni se Sirem B spojují pojmy bílý, těžký a kov. To nemůže být náhoda.

Jestliže k přeměně z rudého obra v bílého trpaslíka došlo až po 6. století po Kr., pak Dogoni své udivující znalosti rozhodně nemohli získat ve starověkém Egyptě, ale podstatně později. I když sami neuvádějí ani přibližné datum, naznačují, že šlo o přímý kontakt jejich předků s mimozemskými bytostmi. Jejich velitelem byl Nommo. Posádka pocházela právě z hvězdného společenství Siria. Dogoni tvrdí, že v jeho blízkosti září ještě další objekt, Malé slunce - hvězda Emme-ya-tolo, která má několik satelitů. Existenci tohoto tajemného tělesa vědci — na základě anomálií ve viditelném spektru Siria B — mlhavě tuší, ale spolehlivé důkazy zatím v rukou nemají. A o planetách v této části vesmíru nevědí vůbec nic.

## Kosmická archa

Francouzský etnograf Marceul Griaule, který v třicátých letech 20. století sbíral legendy Dogonů, pořídil na základě poznatků z rozhovorů se slepým starcem Ogotommelim náčrtek tzv. archy, létajícího plavidla, v němž Nommo a jeho druhové sestoupili. Její vzhled byl fascinující, a přesto pro nás jaksi důvěrně známý. Archa měla kruhovou základnu. Ke čtvercové střeše stoupalo po každé straně osm schodů a nahoře se jako hromosvod tyčil bodec, vyrůstající z kužele, jehož stěny jako by byly vytvořeny

smotaným lanem. S podobným tvarem se můžeme dodnes setkat u majestátních dágob na Srí Lance, u četných stup v Nepálu, Barmě, Thajsku a v Indonésii, v komplexu některých chrámů na jihu Indie a částečně také u středo-amerických pyramid. Velmi často jsou tyto stavby spojovány s pověstmi o létajících strojích z vesmíru.

„Když se archa po překonání kosmického prostoru přiblížila k Zemi, stala se načas jejím satelitem," vyprávěl Ogotommeli. Proč Nommo váhal a ihned nepřistál, nevíme. Dogoni ale naprosto přesně popisují podivný pohyb archy na oběžné dráze a její nezvyklou rotaci, která vytvářela dvojitou spirálu.

„Byla na nebi od jednoho obzoru k druhému jako duha. Houkala se od východu k západu a nakláněla se k severu a potom zase k jihu. Poté se snesla na místo, kde se dnes nachází jezero Debo."

Na nedalekém pahorku Gurao jsou dosud jako památníky vztyčeny dva menhiry symbolizující Siria a Slunce a opodál na kamenné stěně dalšího dolmenu je kresba archy.

Menhiry připomínají dvojici tradičních obelisků, stojících před egyptskými chrámy. Dogoni také vytvářejí největší masky na světě, přes pět metrů vysoké sirige, které tvar obelisků dokonale napodobují. Právě tyto zvyky podporovaly dojem, že Dogoni pocházejí z Egypta. O samotném přistání se traduje podivná zvěst. Archa prý byla spuštěna otvorem v nebi na měděném řetězu anebo lanu. Teprve po dlouhé době, když už lidé a všechny další bytosti vystoupili a vše potřebné bylo vyloženo, Amma vytáhl řetěz zpět do nebe a to se uzavřelo. Podobný proces se opakoval při každé z několika dalších cest.

Zvláštní formulace, není-liž pravda? Znamená to, že archa byla výsadkovým modulem, který s pomocí jakéhosi zařízení visel pod obrovskou mateřskou kosmickou lodí? Naznačuje zkazka o lanu pouze to, že archa udržovala kontakt s místem, odkud přiletěla, například prostřednictvím rádiových vln? Anebo se zde vypráví o symbolickém spojení božského s lidským, které se přerušilo?

Stejně nepochopitelné informace nacházíme i u jiných afrických národů. Fipové z jihozápadní Tanzanie a Tutsiové ze Rwandy říkají, že jejich předkové sestoupili z oblohy po laně. Keňští Masajové jsou přesvědčeni, že na počátku byly země a nebe spojeny provazem, po němž nejvyšší bůh posílal dolů dobytek. Zulové vyprávějí o synovi nejvyššího boha, který byl spuštěn dírou v nebesích na pupeční šňůře. Stejným způsobem byla na zemi dopravena i jeho žena. Poté bůh šňůru vytáhl a díru v nebi uzavřel. Podle Jorubů lidstvo vzniklo v kosmu a dolů bylo sesláno po pavoučím vlákně. Jeho přetržením se ztratila možnost návratu. V mytologii kmene Fadzulu,



obývajícího jih Kamerunu a Gabun, nalezneme podobné svědectví. Původně se prý bohové a lidé mohli navštěvovat, oba tak různorodé světy spojovalo lano, ale pak přišla hyena a lano překousla. Kontakt se tak nenávratně přerušil. A totéž si vyprávějí obyvatelé údolí Bílého Nilu.

Při této přehlídce zdánlivě fantasmagorických legend nelze nezpomenout románovou vizi proslulého A. C. Clarka, v níž je orbitální stanice připoutána k zemi lanem, po němž jsou nahoru dopravováni jak lidé, tak potřebný náklad.

## Duchové vod

Nommo se svým vzhledem podstatně lišil od lidské rasy. Byl jakýmsi křížencem humanoidní bytosti a ryby. I když byl schopný pohybovat se po souši, jeho mateřský živel byla voda. Prsty na ruce měl mezi prvními články srostlé a na plochých nohou měl plovací blány. Stopy, které zanechával v prachu, prý připomínaly „otisk měděného sandálu“. Končetiny neměly klouby.

Jedna z legend vypráví, že Nommova žena přistihla zloděje a chtěla jej zasáhnout „bleskem“ - letícím světlem. Výtečník se včas ukryl za kovářské měchy a nemohl být zasažen. Do pronásledování se musel vložit samotný Nommo se svou ještě strašnější zbraní, ale i on minul cíl. Nešťastník na útěku uklouzl na blátě a polámal si ruce i nohy, které byly původně rovné a bez kloubů, stejně jako u Nomma a jeho posádky. Od těch dob mají lidé lokty a kolena.

Nesnaží se tento mýtus zdůraznit odlišnost fyziologických znaků lidí a jejich kosmických hostů? Navíc zde najdeme ještě jednu pozoruhodnou informaci. Bohové obdaření zázračnou mocí nemají obvykle problém trefit se do černého. Jestliže Nommo ani jeho žena zloděje nezasáhli, pak musíme začít lehce pochybovat o jejich božském původu. Zároveň tato roztomilá neschopnost mocných podporuje věrohodnost celé historiky. I představitelé vyspělé mimozemské civilizace se svými zázračnými zbraněmi mohou přece minout cíl.

Sumersko-akkadská mytologie vypráví o podobných tvorech, jako byl Nommo. V časech před potopou se prý na Zemi objevilo sedm hybridních bytostí, napůl ryb, napůl lidí, které seznámily lidstvo se základy civilizace. Jednou z nich byl Óannés. Zaostalé, jako zvěř žijící obyvatele Babylonie vyučoval vědám, umění, řemeslům a zemědělství. Hovořil řečí lidí, ale jeho mateřskému jazyku nikdo nerozuměl. Óannés zase nemohl požívat pozemskou stravu. Sumerský význam jeho jména je nejasný, v akkadštině je snad odvozeno od pojmu mudrc či mistr a v syrštině znamená „cizí“,

„odjinud“.

Rozsáhlou zprávu o Óannésově činnosti nám zanechal Béróssos. Tento vzdělaný kněz babylonského chrámu boha Béla-Marduka se narodil pravděpodobně okolo roku 340 př. Kr. a je autorem třídílného spisu Babyloniaka. O Óannésovi mimo jiné napsal:

„V Babylonii se sešel velký počet příslušníků rozmanitých kmenů. Žili bez řádu, divoce jako zvířata. V prvním roce sestoupení království z nebes vyšel z moře, které hraničilo s Babylonii, rozumem nadaný netvor jménem Óannés. Měl rybí tělo. Pod rybí hlavou se však dala rozeznat ještě jedna lidská. Měl také lidská chodidla, která vyrůstala z ocasu, a uměl rozmlouvat s lidmi. Jeho obraz se dochoval dodnes. Bytost pobývala přes den mezi lidmi, ale nic nejedla. Učila lidi psát, předávala jim vědy a také různá umění. Naučila je, jak budovat města a stavět svatyně, jak uspořádat právo a měřit zemi. Ukázala lidem, jak zasévat a sbírat ovoce, a také vše, co slouží k uspokojení každodenních potřeb. Při západu slunce se bytost vracela do vody a noci strávila v moři.“

Text dodává, že další božští lidé-ryby přicházeli na souš ze základny, plovoucí po dnešním Arabském moři.

Jak tomu máme rozumět? Nosil Óannés skafandr vyvolávající dojem lesklé šupinaté rybí kůže, nebo to byla jeho přirozená podoba?

Víme nejméně o dvou chrámech, v nichž byly uctívány Óannésovy sochy a jeho starověké vyobrazení bylo vystaveno i v bagdánském muzeu. Vidíme na něm bytost s postavou člověka. Nad lidskou tvář se klene hlava ryby, jejíž dlouhé šupinaté tělo i s ploutvemi tvoří část mužových zad a spouští se až téměř k jeho podkolenním jamkám. Ti dva jsou každý sám — a zároveň jedno. Je to kříženec, i když máte na první pohled dojem, že si člověk pouze nasadil hlavu ryby jako masku a přes záda si přehodil kůži se šupinami.

Historické zprávy o inteligentních obojživelných stvořeních vyvolávají otázku, co bylo příčinou jejich tak neobvyklého vzhledu. Ustrnuli v polovině cesty svého vývoje z původně vodních živočichů, nebo to byly právě naopak na souši žijící humanoidní bytosti, které se rozhodly k návratu do moře?

Stará řecká báje vypráví o velké skupině lidí, žijících na ostrově, který zcela zničila živelní katastrofa. Žili na moři. Jejich těla se nové situaci postupně přizpůsobovala, až se přetvořila v delfíny. Scény jak vystřižené z Vodního světa nemusí být pouze fantazií filmařů.

Vědci zjistili, že mozek delfína je téměř o čtvrtinu větší než mozek člověka. Svou strukturou si jsou velmi podobné. Delfín má ovšem v mozkové kůře mnohem více záhybů a vrásek a také šedá substance jeho

mozku vykazuje více nervových buněk než u člověka. Má tedy vysoké předpoklady být inteligentní, snadno se učita rozvíjet schopnost abstraktního myšlení. Jeho psychika umožňuje prožívat silné emoce.

Počítačová simulace prověřovala, co by se stalo s člověkem, a především s jeho lebkou, kdyby byl vystaven vlivu vodního proudu - pochopitelně po dobu milionů let. Počítač, který vzal v úvahu všechny zákony aerodynamiky a biologie, zjistil, že by v oceanických podmínkách lebka člověka dostala tvar lebky delfína. Stejně tak by se i naše těla přizpůsobila životu ve vodě. Nohy by se nejprve pokryly plovacími blánami, které by později srostly v ocasní ploutev. Podobnou změnu v boční ploutve by prodělaly ruce. Ve tváři by se změnil především nos, čelo by ustupovalo dozadu, oči by sestoupily do stran.

Pokus jasně prokázal, že ze všech savců na zemi by přijal tvar delfína pouze člověk.

Paleontologové jsou přesvědčeni, že delfíni v dávné minulosti vystoupili z oceánu a žili na souši. Pak je cosi přinutilo k návratu. Prodělali podobný „comeback“ i obojživelné bytosti z kosmu?

## Okruh se zužuje

Podle Dogonů se Nommové dokázali pohybovat na souši, ale voda byla nezbytnou součástí jejich života. Vraceli se do moře stejně jako Óannés. Tato část mýtu mimoděk upřesňuje, kdy vlastně k příletu Nommovy archy došlo.

Víme, že Dogoni od sklonku 15. století obývají oblast Bandiagary. Jde o suché vnitrozemské území. K moři je pěkně daleko. Nommové tedy museli sestoupit k Dogonům, když ještě žili ve svém předchozím sídle, pravděpodobně někde na pobřeží Guinejské zátoky.

Ale zároveň to muselo být až v době, kdy již byl Sirius B bílým trpaslíkem, tedy až po 6. století po Kr.

Najít odpovědi na všechny vzrušující otázky okolo tajemných Nommů není snadné. Dogonské mýty jsou nesmírně rozsáhlé a komplikované. Stařešinové si je předávají pouze ústním podáním a doplňují je spoustou nákrešů a tajemných obrazců. Ne všechny se zatím podařilo rozluštit. A navíc - kmen řadu svých udivujících astronomických znalostí velmi přísně střeží. Můžete v dogonských vesnicích pobývat celé týdny, získat přátele, a přesto při pokusech o debatu na toto téma ustavičně narážet na hradbu zarputilého mlčení. A když přece jen něco prozradí, vyvolá to jen další rozpaky.

Při startu anebo přistání kosmické lodi je velmi důležité, aby byl směr

letu stejný jako směr otáčení nebeského tělesa. Dogoni tomu říkají vydařené manželství a velmi důkladně a přesně je popisují a ilustrují podrobnými nákresy. Proč tento technický detail meziplanetárních letů tak zaujal negramotné zemědělce? Odkud vědí, že „nevydařené manželství“, tedy rozdílné směry letu a otáčení planety, může přinést spoustu potíží? Pamatují si snad tuto skutečnost díky svým předkům, kteří měli přímý kontakt s daleko rozvinutější civilizací?

„Ano,“ odpovídají Dogoni, „máme o tom základní důkazy ve velkém počtu.“

Ty jsou prý ukryty ve skalní sluji, kde se navíc nacházejí i pozůstatky Nommovy výpravy a některé předměty, které lidé obdrželi darem od svých kosmických návštěvníků. Mimo jiné lze prý z této jeskyně pozorovat Potolo a další vesmírná tělesa. Znamená to, že jsou zde ukryty přístroje umožňující kontakt i se vzdálenými, nám dosud nepřístupnými oblastmi kosmu? Na tuto otázku dosud neznáme odpověď. Dogoni tajemství jeskyně přísně střeží. O její přesné poloze ví jen úzký kroužek zasvěcenců.

### III. Příliš mnoho mumíí

Za posledním návštěvníkem již dávno zaklaply dveře. Noc doběhla do poloviny předepsané trasy. Město spí. Před rozložitou budovou muzea se kymácejí mohutné stromy. Větve pod náporem větru sténají a teskně kvílí. Zpoza obzoru se jako hroziví jezdcí z apokalypsy ženou chmurná mračna. Blesky opakovaně protnou ztemnělou oblohu. Ohlušující dunění hromu pronikne do rozlehlého sálu.

Hlídač se instinktivně otočí k oknu. Ohnivé střely Boha bouře sjíždějí k zemi. Jejich odlesk na okamžik ozáří velkou prosklenou vitrínu. Na jejím dně spočívá mumie. Vpadlá temná tvář má lehce pootevřená ústa. Trup kryjí poslední zbytky obinadel, ale končetiny byly při výzkumu uvolněny. V ostrém světle rozlícených nebes se zdá, že se kostnaté prsty ruky nepatrně pohnuly.

Hlídač si mumie neвшímá. Projde kolem ní, jako již tisíckrát. Letmo zkontroluje zbytek sálu a zamíří k další expozici. Za jeho zády se ozve pronikavé řinčení.

Hlídač ztuhne. Pak se pomalu otočí a namíří před sebe baterku. Její světlo ozáří převrácenou vitrínu. Skleněný poklop se roztříštil. Střepy leží na podlaze, všude okolo. A proud paprsků odhalí ještě něco.

Vitrína je prázdná. Mumie zmizela.

Hlídač se nechápavě rozhlédne okolo. Ve tmě za jeho zády se cosi pohybuje. Prostorem zní blížící se děsivé šouravé kroky...

Horory, v nichž je hlavní „hrdinkou“ mumie, probuzená ze svého letitého spánku, již po desetiletí úspěšně plní pokladny kin. A i když nelze popřít, že některé mumifikované ostatky, střežené záhrobní kletbou, skutečně přinesly svým objevitelům četné trable, zdravotní potíže a mnohdy i smrt (*Egyptské záhady, 1. díl*), zdá se, že egyptská posedlost konzervovat ostatky zesnulých i těla mrtvých zvířat v sobě skrývá ještě nějaká další hrůzná tajemství.

### Na věčné časy

Na sklonku roku 2003 archeologové ohlásili objev doposud nejstarší známé mumie. V poušti nedaleko Káhiry odkryli dvacet cihlových hrobek, postavených v letech 3100 až 2890 př. Kr. V jedné z nich ležela černá dřevěná truhla, zdobená hustými pásy hieroglyfů a spodobněním boha Anuba. Uvnitř spočívaly lidské ostatky. Kostí a zbytky kůže pokrývala pryskyřice, která se užívala při mumifikaci.

Ředitel Egyptské nejvyšší rady pro památky Zahí Hawass prohlásil, že je to nejstarší doklad mumifikace v Egyptě. Tento zvyk uchovávání mrtvých se zde tedy praktikoval již před 5 000 lety - a možná ještě dříve.

„Nevíme, co přivedlo starověké Egyptěany k odvážné myšlence, že lze čelit přirozenému procesu rozkladu a zachovat těla zesnulých pro věčnost. Inspiraci jim zřejmě poskytla prehistorická pouštní pohřebiště, kde při hloubení hrobových jam čas od času naráželi na ostatky dávno pochovaných lidí. Tito mrtví, ukládaní do země ve skrčené poloze, jako by jen spali, měli dokonale zachovanou pokožku, vlasy a dokonce i nehty. Zachránilo je přirozené vysoušení - pokud byl zesnulý včas uložen do horkého písku, zabraňujícího hnilobným procesům, tělo se ocitlo v uzavřeném anaerobním prostředí, které je rychle zbavilo všech tekutin. Po vysoušení získávali mrtví podstatně tmavší barvu a zřetelně ubývali na váze, přesto si však zachovávali osobité, lidské rysy,“ uvádí britská egyptoložka Joyce Tyldesleyová a ve svých Stručných dějinách mumifikace dále píše: „Nejranější pokusy starověkých balzamovačů připomínají spíše povrchní kosmetické úpravy. Tvar těla se uchovával velmi jednoduše - mumifikátoři je ovázali vrstvami těsných lněných obinadel, napuštěných pryskyřicí. Končetinám dodali zdání přirozené plnosti použitím dlah a tváři propůjčil životnost nános pomalovaného štku. Zpočátku nedocházelo k vyjmutí vnitřností, které podléhají zkáze nejrychleji, nemáme důkazy o snaze odvádět tekutiny, jež tvoří přibližně tři čtvrtiny váhy člověka...“

Zásadní posun nastal za Staré říše. Tehdy si balzamovači uvědomili, že dovedou rozklad zpomalit rychlým odstraněním vnitřností, po němž následuje účinná dehydratace zbývajících měkkých tkání. Skrčená poloha byla nahrazena polohou nataženou, mumifikátoři své ‚klienty‘ nejprve zbavili orgánů řezem v břiše a potom je vysoušeli v práškovém natronu. Natron - přírodní sůl (*v podstatě hydroxid sodný*) s mírně dezinfekčními účinky — se těžil na březích jezera v oáze Vádí Natrún. Vnitřnosti (*žaludek, játra, střeva a plíce*), o nichž se soudilo, že je mrtvý bude v posmrtném životě potřebovat, bývaly v různých obdobích buď ukládány do zvláštních nádob zvaných kanopy, nebo svinuty do ranečku, který se přidával mezi obinadla mumie -prostřednictvím magických zaříkadel se pak zesnulý na onom světě s vyňatými orgány opět shledal.“

Nebudeme se zabývat morbidními detaily jednotlivých postupů. Daleko zajímavější než jak je otázka proč. Z jakých důvodů nabylo mumifikování tak neuvěřitelně obrovského rozsahu a tak podivných způsobů?

Odpověď jsme slyšeli mnohokrát: staří Egyptěané věřili, že potřebují uchovat tělo, aby Ka — duše čidvojník zemřelého — mohlo úspěšně pobývat na věčnosti.

Tento neúnavně omílaný názor ale jen stěží balancuje na kluzkém povrchu reality.

Mumifikace něco stála. S kvalitou balzamování a nezbytného materiálu rostla i cena. Kolik asi zaplatila rodina bohatého obchodníka jménem Wah z období 11. dynastie? Když v Metropolitním muzeu v New Yorku zbavili jeho mumii ob vazů, zjistili, že je to celkem 845 metrů čtverečních lněného plátna. Stovky žen by si z tohoto množství mohly nechat ušít apartní letní šatičky.

Co čekalo zesnulé v případě, že si pozůstalí nemohli mumifikaci dovolit? Jejich duše se utopila v oceánu věčného zatracení? Dokázali žít s představou takového konce? Nebo jim kněží nabízeli ve svých náboženských výkladech alternativu, kterou se nám prozatím nepodařilo odhalit?

Víra v posmrtný život jistě pevně zapustila kořeny. Nedotknutelnost těl zemřelých ale nebyla nepřekročitelné tabu. V mnoha vyloupených hrobkách zloději neváhali a poškodili uložené mumie, i když věděli, že tak vlastně zavraždí jejich Ka.

Archeologové by mohli předložit desítky důkazů. Jeden z nich zaznamenala i již zmíněná Joyce Tyldesleyová.

„V únoru 1898 objevil v Údolí králů tým pod vedením Victora Loreta vyloupenou hrobku Thutmose III. O měsíc později, zatímco jeho dělníci měli plné ruce práce s vyklízením Thutmosovy hrobky, narazil Loret na další skrytý vchod. Mezi zbytky pohřební výbavy, shromážděné při vstupu do hrobky, se nacházely sošky vešebtů (*postav, které měly zemřelému sloužit v záhrobí — pozn. aut.*) se jménem Amenhotepa II. Loret se svými předáky sešplhal dovnitř, přičemž se muži napůl plazili, napůl klouzali neprostupnou tmou. Pomocí žebříku překonali studnu, která jim bránila v dalším postupu, a ocitli se v pilířové síni. Zde se jim, řečeno Loretovými vlastními slovy, v třepotavém světle naskytl hrůzný pohled — na rozbité dřevěné lodi mezi zbytky pohřebních darů, „... leželo tělo, celé zčernalé a strašlivé napohled. Šklebící se tvář mi vyzývavě hleděla v ústrety, hlavu mrtvého v řídkých pramenech lemovaly dlouhé hnědé vlasy. V tu chvíli mne vůbec nenapadlo, že jde o mumii zbavenou obinadel. Zdálo se, jako by tělo mělo spoutané ruce a nohy. Nehezká rána v břiše odhalovala hrudní koš. Další díra zela v lebce

Skutečně šlo o okradenou mumii, z níž byla strhána obinadla a samozřejmě také všechny cennosti. Povrch těla byl v době krádeže ještě lepkavý vlivem balzamovacích masť, proto zloději hodili mrtvého do pohřební lodi, kde zůstal další tisíce let.“

## Řekni mi, mámo, proč...

„Svaté krysy faraónů byly nalezeny.“ Pod tímto titulkem se v roce 2002 objevila senzační zpráva o vskutku neobvyklém pohřbu. Sesuv půdy v chrámovém komplexu v Abydu odhalil sarkofágy pro zvířecí mumie. Uvnitř leželi mungové. Tato zvířata s téměř půl metru dlouhým tělem a ještě o něco delším ocasem jsou zvlášť velkým druhem krysy. Dovedou se velmi rychle pohybovat na svých krátkých nohou. Tlamu mají osazenou ostrými zuby. Jsou to stateční bojovníci s hady.

Mungové byli již v dávnověku drženi v egyptských svatyních. Ne ovšem jako „řadoví lovci hadů“, ale jako zvířata hodná úcty a zbožňování. A jako taková musela být po smrti mumifikována a obřadně pohřbena.

V samotném Abydu byly již v roce 1912 odhaleny tisíce a tisíce mumif posvátných šakalů. Všechny ležely ve velkých hliněných nádobách, každá byla pečlivě obalena lněným plátnem s barevným vzorkem. Vedle stály stovky nádob s mumifikovanými ibisy. Po padesáti kusech v každé!

Britský archeolog W. B. Emery objevil v Sakkaře šachtu, která klesala do hloubky deseti metrů. Na ni navazoval podivný labyrint chodeb a výklenků. Několik kilometrů dlouhé bludiště bylo celé vyplněné džbány, naskládanými jeden na druhém od podlahy až po strop. V každém je bezchybně vypreparovaná a zabalená mumie ibisa — celkem jeden a půl milionu kusů!

Nepředstavitelné? Právě naopak! Pouhý odvar proti Tuna el-Gebelu, kde se v podzemí na 16 hektarech rozkládá gigantický hřbitov zvířat. Jen ibisů jsou zde přes čtyři miliony. A k tomu paviáni, kočky, plameňáci, sokoli a další ptáci.

Egyptřané mumifikovali nejméně čtyřicet různých druhů zvířat včetně hrochů. Proč?

Přece pouze některá zvířata byla symbolem boha, který na lidském těle nosil jejich hlavu. Thowt ibisa, Anubis šakala, Sobek krokodýla...

Býk Apis, uctíváný v Mennoferu, byl rovnou ztělesněným bohem a žil si jako král v přepychové stáji, obklopen uctivými služebníky. Kněží mu předkládali nejvybranější krmě, čistili ho a odnášeli jeho posvátné výměšky. K dispozici měl velký harém krav. A pokud se nechtěl věnovat světským radovánkám, mohlo jeho znalecké oko spočinout na desítkách uměleckých děl, které obklopovaly dvůr. Jedinou povinností Apise bylo v určenou dobu vyjít ze stáje a ukázat se svým ctitelům, případně cosi zabučet nebo zafrkat, zahrabat kopytem a ohnat se ocasem, zkrátka projevit názor, který bystří věštcí okamžitě převedli do srozumitelné mluvy.

Výběr tohoto jednoho jediného býka se řídil přísnými pravidly. Podle



Herodota musel mít černou barvu, na čele čtvercovou bílou skvrnu, na zádech skvrnu v podobě orla, v ocase dvojbarevné chlupy a pod jazykem výrůstek v podobě skaraba.

Takový parádní kus nebyl samozřejmě vždy hned k nalezení. Vybraní kněží po něm pátrali i několik let. Za těchto okolností se snad dá pochopit, že když Apis pošel, nechali ho zarmoucení „chovatelé“ nabalzamovat a s veškerou pompou pohřbít. Na sarkofág pak nezapomněli vyrýt, kolik mu bylo let.

V Denderě pro změnu ve zvláštních místnostech drželi posvátné hady. Zachovaly se seznamy jejich jmen a na různých místech i dokonale mumifikovaná hadí těla.

Ve starověkém Šedetu, kterému Řekové říkali Krokodilopolis, existoval bazén, ve kterém krmili posvátné krokodýly sladkostmi, vařeným masem a směsí mléka a medu.

V jiných chrámech byla uctívána a chována jiná zvířata. Ale vždy se jednalo o maximálně několik kusů. Většina z nich žila i desítky let. I kdybychom měli tu možnost a všechny je sečetli, jistě by celkový počet všech posvátných zvířat ze všech chrámů za celou dobu jejich kultu nepřekročil desetitisíce a zřejmě ani ne tisíce jedinců. Proč se tedy na pohřebištích nacházejí miliony zvířecích mumii? A to zřejmě ani zdaleka nevíme o všech. Egyptologové ve snaze vysvětlit tento nesoulad usoudili, že návštěvníci „zvířecích“ svatyní přinášeli zvířecí mumie jako obětiny. Některé nálezy to potvrzují.

V dubnu roku 2000 byl ve městě Narmuthis v oblasti Medínet el-Fayum odhalen chrám, zasvěcený krokodýlímu bohu Sobkovi. Archeolog Edda Bresciani zde našel místnost s třiceti krokodýlími vajíčky, pečlivě uloženými v dřách v zemi. Opodál byl zapuštěn výborně zachovalý bazén. Šlo vlastně o velkou sádku pro posvátné krokodýly. Poté, co se mláďata vylíhla z vajíček, kněží je přenesli do bazénu. Když krokodýli dosáhli stanovené velikosti, byli obětováni a mumifikováni. Podobných zařízení bylo několik vedle sebe. Předpokládá se, že hotové mumie byly prodávány poutníkům, kteří šli navštívit Sobkův chrám.

Vyvolaly tedy zvířecí „mumifikomani“ ekonomické zájmy kněží, kterým prodej mumii zajišťoval vyšší příjmy než výrobci kostelních svíček?

Jistě ne. Bylo by jednodušší vymámit peníze z věřících méně pracným způsobem.

„Egyptané věřili, že duše zesnulého mohou přijímat formu jakékoli živé bytosti nebo rostliny, takže i bohové, kteří se jim v mnohém podobali, mohli na sebe brát formu ptáků nebo šelem; toto bylo základním

podkladem pro egyptské uctívání zvířat, což u kulturních Řeků vyvolávalo veselí a u raných křesťanů posměch. Pohlížíme-li však na tuto věc pozorněji, tak její zdánlivá hloupost zmizí. Egyptané uctívali ptáky, zvířata a hady, protože se v nich projevovaly některé charakteristické vlastnosti připisované bohům, jimž byli zasvěceni," napsal Walis Budge v díle *Egyptská magie*.

Jestliže Egyptané zvířata uctívali, protože v nich rozpoznávali bohy, proč je pak v tak obrovské míře vybíjeli? Byla to typická láska až za hrob? Jen ibisů bylo mumifikováno téměř šest milionů. A z jakého důvodu se „vyráběly“ mumie také z vyder, brouků, žab, rejsků, ježků a netopýrů? A dokonce z ryb, které byly všeobecně považovány za nečisté?

Mnohé druhy nebyly chovány v zajetí. Bylo nutné ulovit gazely, antilopy, orly, krahujce nebo třeba vlaštovky a z exotického jihu dovézt paviány.

Miliony a miliony zvířecích mumií vyžadovaly nesčetné hodiny dokonalé lidské práce, úžasné množství plátna a konzervačních látek, hliněné nádoby a žulové sarkofágy, vyhloubení prostorných podzemních pohřebišť... Náklady dosahovaly astronomických částek.

A to vše zdánlivě beze smyslu po tisíce a tisíce let.

Hrálo v tomto gigantickém projektu svou roli pouze náboženské přesvědčení, nebo něco zcela jiného? Není ta - až nepochopitelná - posedlost zvířaty a jejich spojování s fascinující podobou bohů ozvěnou nějakého přísně zapovězeného tajemství?

## Chybějící těla

Sfinga připomínala oběť krutého trestu, praktikovaného odnepaměti divokými pouštními národy. Vypadala jako člověk, kterého kočovníci zakopali až po hlavu do písku a nechali ho pozvolna umírat na palčivém slunci. Vyčníval z ní sotva kousek.

Lidé, kteří v té době navštívili Sakkaru, procházeli okolo, aniž si čehokoli povšimli. Auguste Mariette by sfingu možná také minul, kdyby hned vedle nezakopl o pozůstatek kamenné tabulky s nápisem. Rozluštil jediné slovo: Apis. To stačilo. Francouze zasáhl blesk poznání. Obě na první pohled nezajímavé indicie se spojily. V tom jediném okamžiku si vzpomněl na řeckého historika a velkého cestovatele Strabona (*63 př. Kr. až 26 po Kr.*), který se zmiňoval o tajemném kultu posvátného býka Apise a o tom, že se v Mennoferu nachází jeho chrám: „... Na místě, kam větry navály písek v celých hromadách. Pod ním lze spatřit sfingy, některé zaváté jen z poloviny, jiné až po hlavy.“

Strabon nezapomněl dodat, že když býk zemře, „... je se vši nádherou zaopatřen...“.

Mariette si to vyložil po svém: Někde v těchto místech se nachází chrám a u něj Serapeum s hroby posvátných býků, které dosud nikdo neobjevil. Cestu k němu lemují alej sfing, zasypaných pískem.

Údajně nesmírně urputný a neustále klející Frantík se nemýlil v ničem.

Psal se rok 1851. Byl listopad. Básník by řekl, že podzim rozevřel naplno svou náruč... — a země také. Mariette poté, co vykopal alej celkem 134 sfing a našel další sochy a malý chrám, odkryl konečně vchod do podzemí.

Spustil se dolů. Už první pohled ho šokoval. V chabém svitu louče se do dále nezřetelně rýsovala klenutá chodba. Jak později zjistil, táhla se do hloubky téměř tři sta metrů. Kdyby žil později, asi by ji připodobnil k tunelu metra. Byla vysoká osm metrů a široká něco přes tři. Po obou stranách byly vyhloubeny široké komody. V každé spočíval obrovský žulový sarkofág. Necelé čtyři metry dlouhý a téměř dva a půl metru široký i vysoký. A jak byl masivní! Tloušťka jeho stěny dosahovala 42 centimetrů. Mariette nepochyboval, že hmotnost dosahuje 70 tun a váhu samotného víka odhadl na dvacet až pětadvacet tun.

To ale bylo vše. Kouzlo se nepovedlo. Všechna víka byla odsunuta nebo úplně odstraněna a sarkofágy zely prázdnotou. Nikde žádná nádherně vyzdobená býčí mumie.

Mariette objevil i druhou chodbu, stejně velkou jako první, a v ní další gigantické sarkofágy. Situace se opakovala. Nikde ani stopy po mumiích posvátného Apise, obložených obětními dary.

To ho rozladilo. Přál si najít mumifikovaného boha. Trvalo tři čtvrtě roku, než našel novou hrobku a další sarkofágy. Podle data na víku jeden z nich pocházel z roku 1500 př. Kr. Ale ani v jednom nebyla mumie.

Na počátku září 1852 měl Mariette pocit, že konečně stojí u cíle. První dojem byl více než slibný. Stál v dalším obrovském prostoru. V prachu na podlaze před ním se ještě rýsovaly šlépěje kněží, kteří zde prošli před 3 500 lety.

„Tak jsem měl jistotu, že přede mnou nepochybně leží Apisova mumie, a proto jsem byl dvojnásobně ostražitý... Moje první pozornost patřila hlavě býka, ale žádné zvíře jsem nenašel. V sarkofágu se nalézala živičná, velmi páchnoucí hmota, která se při sebemenším doteku rozpadala. V této páchnoucí hmotě bylo mnoho malých úlomků kostí, které se podle všeho roztříštily již během pohřbu. Uprostřed té změti zlomků kostí jsem bez jakéhokoli systému, spíše náhodou, našel patnáct figurek...“

U druhého sarkofágu se situace opakovala.

„Žádná lebka býka ani stopy po větších kostech - naopak, jednalo se o ještě marnotratnější plýtvání drobnými úlomky kostí.“

## Strach z kříženců?

Erich von Däniken nabízí vysvětlení:

„Egyptané byli přesvědčeni o znovuzrození všech forem života, proto také praktikovali mumifikaci. Podle víry Egyptanů mohl být probuzen k novému životu jen ten, jehož tělo zůstalo neporušeno. Takzvané ‚Ka‘ a ‚Ba‘ (*duše a tělo*) musely být opět spojeny.

Avšak v sakkarském podzemním Serapeu se stal pravý opak. Zde byly kosti rozsekány a smíchány s lepkavým přírodním asfaltem. Je nasnadě, že v tomto případě mělo být znovuzrození zabráněno.

Proč? Když Egyptané z nějakého důvodu rozsekali kosti, mohli je hodit do Nilu, spálit či zakopat do země. Kvůli rozsekaným kostem přece nebylo třeba stavět podzemní zařízení velikosti Serapea. Museli namáhavě vysekávat ve skále širokou chodbu i výklenky v jejích stěnách. Pak dopravovali po Nilu ze vzdálenosti tisíce kilometrů monstrózní sarkofágy z Asuánu do Sakkary. S nepředstavitelnou námahou byly žulové sarkofágy dovlečeny do podzemních chodeb a nakonec umístěny do připravených výklenků. A to všechno pro pár úlomků kostí?

Jistě to musely být zcela zvláštní kosti, že na ně bylo vynaloženo tolik námahy a nákladů.

Domnívám se, že to byly kosti kříženců. Dokud bohové prodlévali na zemi, byla tato monstra pokládána za posvátná. Nenarodila se přirozeným způsobem, nýbrž byla stvořena bohy...

... když konečně bohové ogustili naši zemi, zůstalo zde stále ještě několik koster. Sílily strach a hrůzu, ale nikdo se ty příšery neodvážil zabít, až nakonec přirozeným způsobem zašly. Teprve nyní rozsekali jejich kosti, vybudovali pevný podzemní kryt, opatřili si nejpevnější sarkofágy ze žuly, dopravili je do Sakkary a hodili do nich roztříštěné kosti. Ty pak smísili s páchnoucím lepkavým asfaltem, a dokonce ještě sarkofágy uzavřeli poklopem těžkým třicet tun.

Serapeum nebylo posvátným místem, nýbrž vězením pro zvířecí monstra, která se už nikdy neměla narodit. Nikdy už neměly tyto kreatury šířit strach a hrůzu mezi lidmi. Staří Egyptané si byli vědomi, čeho chtěli rozsekáním těchto bytostí dosáhnout: jednou provždy je odstranit z povrchu zemského.“

## Mimozemský experiment?

Má Däniken pravdu, nebo se mýlí?

Mumifikátoři někdy dělali psí kusy. Byli to jen lidé a pivo, které v Egyptě teklo proudem, jistě také udělalo své.

Rentgenové snímky naprosto skvěle vyhlížející mumie Paní z Tešat odhalily, že do obinadel byla zavínuta ještě jedna hlava navíc. Mumie dítěte, kterou vlastní muzeum při Liverpoolské univerzitě, je zase celá složená z kočičích kostí.

Na druhé straně nelze přehlédnout, jak jsou mýty o křížencích lidí a zvířat rozšířené.

Již zmíněný kněz Béróssos ve svém spise Babylonika napsal: „V dávných dobách žily podivné, jedinečně utvářené bytosti: lidé se dvěma křídly, čtyřmi křídly a dvěma tvářemi, a také tací, kteří měli jedno tělo a dvě hlavy — mužskou a ženskou — nebo dvojce pohlavní orgány; byli také lidé s kozíma nohama a rohy, bytosti s koňskými nohama, a také, které měly koňské tělo, zřepdu pak lidský trup. Byli také býci s lidskými hlavami, lvi s hlavami mužů i žen, čtyřhlaví psi s rybími ocasy. Žili také koně s psími hlavami a rybími ocasy, a také různá jiná stvoření. K tomu ryby, ještěři, hadi a neobyčejní tvorové o smíchaných tělech.“

Stará čínská Kniha hor a moří, jakýsi zeměpis ze 3. století př. Kr., varuje, že „... ve vnitrozemských horách žijí lidé přetváření do zvířat a tvorové podivně zkřížení“.Následně spis radí, že spolehlivou ochranu poskytuje zapálený bambus. Silně praskající plameny nestvůrám nahánějí strach a udržují je v bezpečné vzdálenosti.

Tyto vyslovené zrůdy, napůl lidé a napůl zvířata, musely přežít až do historických dob. S jejich tajemnou, uhrančivou podobou se setkáváme doslova na celém světě a mnohdy v takových souvislostech, že se spolehlivě vylupují z kadlubu legend a stávají nespornou realitou.

Černý obelisk asyrského panovníka Salmanassara III. líčí slovem i obrazem válečná tažení. Je to strohá a zcela pravdivá zpráva o vítězství, nikoli fantazií opředená legenda. Mezi zcela konkrétními, dobovým zvyklostem do detailu odpovídajícími výjevy lze zřetelně rozeznat živočichy s tělem lva a lidskou hlavou a dlaněmi. Nezdá se, že by jim bylo nutno prokazovat úctu jako mytologickým nadpřirozeným bytostem. Vojáci je drží na krátkém řetězu. Okolní obrazy popisují návrat z úspěšné válečné výpravy. Za hrdými bojovníky se vlečou zástupy zajatců, karavana velbloudů nese ohromné pytle s uloupenými cennostmi. Součástí bohaté kořisti jsou i sloni. Zapudíme-li domněnku, že podivní kříženci mohli být využíváni k boji, pak i oni jsou zřejmě originálním válečným ziskem.

Museli tedy být, možná sice výjimečnou, ale přece jen reálnou, součástí života tehdejší doby.

Podobné výjevy si lze prohlédnout v muzejních sbírkách v Louvru a byly také v dnes již zničeném muzeu v Bagdádu. Texty na stélách oznamují, že to jsou „do zajetí vzatá lidská zvířata“.

Stejně, opět pevně připoutané tvory s tělem lva a lidskou hlavou najdeme i na dřevěných obrazech z chrámu boha Jaganatha v jihoindickém Puri. Okolní scény napovídají, že kříženci byli vyváděni jen u příležitosti zvláštních náboženských rituálů. V Aššurbanipalově knihovně v Ninive se dochoval nápis krále Aguma II., podle něž byla tato monstra chována i v babylonských svatyních.

Britské muzeum a především rozsáhlá expozice Předoasijského muzea v Berlíně nabízejí desítky dalších starožitných reliéfů okřídlených býků s lidskými hlavami, lidí-ptáků, sirén, nejrůznějších nestvůr s kombinovanými těly.

Unikátní křížence lidí a škorpiónů najdeme na stěnách chrámu v mexické Tule. V Egyptě je vystavena neobvyklá sfinga s tělem hada. Stejného tvora se obávali Maorové na Novém Zélandu. Vypráví o něm řecká mytologie a v obrovském množství je vytesán do zdí četných chrámů v Konáraku a Bhuvanéšvaru v indickém státě Orissa. Jak je možné, že představitelé tak odlišných a vzdálených civilizací zhotovovali podobná díla? Je to pouze náhoda, nebo byly podobizny kříženců vytvářeny podle skutečně žijících vzorů?

Uvěříme-li starým letopisům, pak zní odpověď na druhou část otázky ano.

Kult mutantů byl nejvíce rozšířen v Egyptě. Ruinami Karnaku a Luxoru vedou celé aleje soch kříženců. A právě v Egyptě žil nám již známý kněz Manehto, který ve svých spisech tvrdil, že kdysi sestoupily na zemi bytosti z nebes, aby lidem předaly alespoň část svých vědomostí.

„A tito bohové,“ říká Manehto, „stvořili lidi s křídly a lidi s kozími stehny, i lidi s rohy na hlavě a jiné s koňskými nohama. Stvořili prý i tvory, kteří byli zepředu lidé a zezadu koně. I býky s lidskými hlavami a psy s rybími ocasy. K tomu ještě další netvory a drakům podobné příšery. A množství zázračných bytostí, různě uzpůsobených a vzájemně odlišných.“ Přeložíme-li tuto pasáž do soudobého *jazyka*., pak představitelé nějaké mimozemské civilizace prováděli genetické pokusy, jejichž výsledkem byli kříženci lidí a zvířat. Ti byli nějaký čas nespornou realitou. Pro své neobvyklé vlastnosti a původ se stali objektem uctívání a zbožňování, a někde také symbolem nebezpečí a zla. V obou případech měli zcela jistě otevřené dveře do říše mýtů.

## Šokující dodatky

Švýcarský velmistr tajemná pro podpoření své hypotézy uvádí:

„V někdejší Etiopii a Núbii (*dnešní Súdán*) žil pavián se psí hlavou, kterého Egypťané uctívali jako božské zvíře. Tento pavián se psí hlavou tvořil dokonce neodmyslitelnou součást odvodů, kterou si Egypťané na Núbijcích vynutili. Tito komičtí tvorové se psí hlavou byli po celých tisících mumifikováni. Nikdo si s tím nijak zvlášť hlavu neláme. Proč také, vždyť i v současnosti žije ještě velmi podobný druh paviána. A přesto existuje jeden kuriózní nález, který si zasluhuje, aby byl podrobně prozkoumán pod vědeckou lupou.

V roce 1972 Henry Riad, tehdejší ředitel Egyptského muzea v Káhiře, udělil několika vědcům povolení k rentgenování a podrobnému zkoumání mumií. Profesor doktor James E. Harris z Michiganské univerzity se intenzivně zabýval mumií kněžky Makare. Tato dáma se honosila nejvyšším titulem v ženské hierarchii - byla manželkou boha Amona. Způsob přebalu jejího těla připouštěl domněnku, že kněžka zemřela na následky porodu, protože dítě, které bylo rovněž zabalené, leželo v sarkofágu vedle matčina těla. Malý uzlíček byl ze všech stran velice pečlivě zrentgenován. Ohromení, které pak nastalo, bylo nepopsatelné. Z domnělého novorozence se nevyklubalo nic jiného než pavián se psí hlavou a neobvykle velkou mozkovnou!

Budiž nám dovoleno se otázat, jestli tato žena — jako kněžka boha Amona — skutečně přivedla na svět tuhle malou příšeru."

Dánikenův starší text lze doplnit zcela čerstvou zprávou z tisku: „Zděšení ve vědeckých kruzích! Americký profesor Panyiotis Zavos provádí genetické pokusy, jejichž cílem je vytvořit monstra podobná bájnému Minotaurovi (*zrůda s tělem člověka a hlavou býka — pozn. aut.*). Míchá lidské a kravské geny, přičemž nechal vyvinout embrya této stvůry. Frankenstein by zbledl závistí... Jeden z nejperverznějších experimentů se odehrál v USA. Profesor vytvořil embrya, která nesla směs genetických informací člověka a zvířete.

„Embrya žila čtrnáct dnů, pak jsme je usmrtili. Nosila je v těle dobrovolnice," říká Zavos, který ale nedokáže pro své tvrzení předložit žádné důkazy. Tvrdí: „... Buňky začaly již vyvíjet tkáň a orgány. Lidské chromozomy zůstaly intaktní. Embrya jevila životaschopnost."

Experti, kteří byli s profesorem prací seznámeni, neskrývají skepsi.

„V Číně vypěstovali embrya, v nichž byla směs lidských a králičích chromozomů. Nebyla ale životaschopná," říkají přední světoví genetici.

„Podobné experimenty nejsou ničím novým na poli genetiky. Zkombinovat lze geny takřka u všech organismů. Jde však o neetické pokusy,“ komentovali pokusy amerického profesora čeští vědci z Výzkumného ústavu živočišné výroby v Uhřetěvsi.“

Byli stejnými morálními závazky omezeni i mimozemští experimentátoři?



## IV. Stíny v podzemí

„V dávných časech se vyprávělo, že na jih od Velkých pyramid v Gize a na západ od pohřbených ruin Memfisu se nachází podivná svatyně. Její ruiny, více či méně zasypané pískem, ale není snadné nalézt v bezbřehé poušti. Podle legendy ze sklepení pod nádvořím lze vejít do dlouhých podzemních chodeb, které ústí do skutečného labyrintu starobylých obytných místností a sálů. Pyramidy byly jedinými okázalými věžemi, ukazateli cesty ke vstupu do tohoto úžasného světa v hlubinách země," napsal v polovině 19. století baron d'Espiard de Cologne v díle Egypt a Oceánie.

Pověsti o tajemné podzemní říši, v níž jsou kromě hmotných pokladů ukryty také knihy tajných vědomostí a důkazy o neobyčejné minulosti lidstva, spočívají až na samém dně hlubin nezájmu archeologů a jen občas, vyburcovány nějakým neobvyklým nálezem, se na okamžik vynoří nad hladinu.

A přitom starověké prameny mnohohlasně podporují domněnku o existenci velkých prostorů v hlubinách nedaleko pyramid.

Mezi nápisy na vnitřním valu Horova chrámu v Edfú se nacházely i takzvané Texty staveb. Jejich obsah se vztahuje k řadě spisů, které se mezitím ztratily a jsou známy pod označením Svatá kniha chrámů. Šlo o souhrn důležitých informací o vzniku a vzhledu nejdůležitějších svatyní podél Nilu. Mimo jiné je v nich zmínka o skupině bytostí, jež byly nazývány Šebtiw a byly ve spojení s bohem Thowtem. Podle Textů staveb byly svaté knihy a insignie moci uloženy v komoře, jejíž vchod Šebtiw důkladně zabezpečily tak, aby zůstaly skryty před celým světem s výjimkou strážců. Arab Ibn Al-Kohim se zmiňuje o úkrytu poblíž pyramid, který je naplněn dokumenty o matematice, astronomii a fyzice. „... A zřídili podzemní kamenné sklepení. Kámen byl přivážen z Etiopie a spojen olovem a železem."

Takovýto sejf by odolal nejen nežádoucím vetřelcům, ale i pronikavému záření. Co v něm asi bylo uloženo? A kdo byli stavitelé sklepení, protkaného olovem a železem, když staří Egyptané podle představ historiků dokázali zpracovávat jen zlato a měď?

Herodot se domníval, že pod Sfingou ústí labyrint, vedoucí až do podsvětí. Chtěl tím naznačit hloubku podzemního komplexu?

Knihy mrtvých mluví o Sfinze jako o „Velkém bohu, který otvírá brány země". Znamená to, že se právě u ní nachází vchod do podzemního labyrintu?

V letech 1991 až 1993 se to pokoušel zjistit seizmolog Thomas Dobecki. S pomocí moderních geofyzikálních metod hledal, zda se někde v hlubinách skrývá dutina. Výzkum prokázal, že se pod Sfingou rozkládají rozsáhlé podzemní prostory.

Americký badatel polského původu doktor Jim Hurtak využil radar, schopný nahlížet do hlubin země, a odkryl velký podzemní komplex. Na tiskové konferenci představil film, na němž je počítačem vykreslena rozlehlá metropole, rozkládající se v několika patrech pod Gízou. Zřetelně lze rozeznat kanalizační systém a obrovské komnaty.

Objev není tak senzační, jak by se na první pohled zdálo. O několika podzemních tunelech v okolí pyramid archeologové již vědí. V těch, které se podařilo prozkoumat, ale nebylo nalezeno nic neobvyklého.

Nikde ani potuchy po Síni moudrosti, v níž jsou prý uloženy veškeré poznatky velmi vyspělé, starými egyptskými bohy vedené civilizace, která svými dovednostmi v mnohém předběhla i naši moderní dobu. Je to tedy jen mýtus, utkaný ze snů a přání?

## Osirisova šachta

Na přelomu tisíciletí Gízu zachvátilo vzrušení. Na spojnici mezi Sfingou a Chafreovou pyramidou byl odhalen velmi podivný podzemní objekt. O jeho existenci se vědělo sedmdesát let, ale okolnosti nedovolovaly provést důkladný průzkum.

Vzimní sezóně 1934/35 archeolog Selim Hassan narazil na kolmou šachtu hlubokou asi šest metrů. Nechal se spustit dolů a ocitl se v malé, zcela prázdné předsíni. Na jejím druhém konci ústila další úzká šachta. Také ona klesala kolmo do hlubin, ale byla dvakrát delší.

Hassan pokračoval v sestupu a nevěřil svým očím. Stál na prahu velké komory. Její podlahu pokrýval prach. O pořádku se nedalo mluvit. Vypadalo to, jako když odtud někdo zmizel ve chvatu. Do podélných stěn bylo vyhloubeno šest prostorných výklenků. Ve dvou stály obrovské žulové sarkofágy. Až na pár kostí a úlomků keramiky byly zcela prázdné. Pozdější rozbor naznačil, že ostatky pocházejí z doby okolo roku 500 př. Kr.

Na druhé straně Hassan zahlédl studnu. Když k ní dorazil, zjistil, že je to další šachta, ale celá zalitá křišťálově čistou vodou.

„Na jejím dně jsem viděl komoru se sloupy a bočními prostory, obklopujícími sarkofág. Marně jsme se pokoušeli vypumpovat vodu. Vypadá to, že její pramen prosakuje zdola přes skály.“

Zoufalý archeolog se nemínil vzdát. Pumpy si neoddechly celé čtyři roky. Hladina vody ale neklesla. Uplynuly desítky let, než dolů sestoupil

tým vedený Zahí Hawasem a s pomocí moderní techniky za dva měsíce šachtu i nejspodnější komoru vysušil.

Uprostřed se nacházel uměle vytvořený obdélníkový ostrůvek obklopený prohlubní, v níž původně proudila voda. V jeho rozích byly vztyčeny nyní již značně poškozené pilíře. Mezi nimi stál gigantický sarkofág dlouhý 2,7 metru a o hmotnosti 12 tun. Víko bylo odsunuté. I kdyby se uvnitř nacházely ostatky, voda by je dávno zničila.

Jediný hieroglyf, který se v komoře dochoval, znamenal slovo dům.

Vzhledem k tomu, že staří Egypťané nazývali posvátnou plošinu Gízy Domem Osirisovým, Hawass usoudil, že komora je symbolický Osirisův hrob a vyhlouben byl proto, aby tento bůh ochraňoval pohřebiště.

## Chufevův hrob?

Proti Hawassovým závěrům stojí hypotéza, že záhadnou podzemní stavbu nechal zhotovit sám faraón Chufev pro uložení svých ostatků. Námitka, že k tomu přece sloužila jeho proslulá Velká pyramida, neobstojí. Četné důkazy (*Egyptské záhady, 1. díl*) nemilosrdně popravily obecně rozšířenou představu o pyramidách jako hrobkách. Ani v jedné z pyramid nebyla nalezena mumie jejího majitele. A v mnoha případech ani sarkofág. Faraóni, i když s nesmírnou námahou vybudovali gigantické hory kamení, se pak nechali pohřbít jinde.

Chufev učinil totéž.

Historik Herodot, který Egypt navštívil v 5. století př. Kr., napsal: „Deset let trvala stavba cesty a práce na pahorku, na němž stojí pyramidy, jakož i stavba podzemních sání, které si dal vybudovat (*Chufev*) jako místo svého pohřbu na ostrově, kolem něhož dál zavést kanál z Nilu.“

A na jiném místě, když hovoří o sousední Chafreově pyramidě, informaci o podzemních prostorách potvrzuje: „Nemá podzemních komor a nevede do ní podzemní kanál jako do první, kde obtéká uvnitř vyžděným korytem ostrov, na kterém spočívá Cheops (*Chufev*).“

Hawassův objev se velmi podobá Herodotovu popisu. Sarkofág opravdu stojí na podzemním ostrově, okolo nějž protéká voda.

Odkud získal řecký historik tuto informaci? Byla v době jeho pobytu Osirisova šachta ještě využívána lidmi? Nálezy z horního patra odkazují k 5. století př. Kr., tedy přesně do stejného období, kdy Herodot pobýval v Gize.

I když v sarkofágu nebylo nalezeno zhora nic, bylo by skutečnou senzací, pokud by se potvrdilo, že prostor na dně Osirisovy šachty je opravdu Chufevovou pohřební komorou.

Ale možná nás čeká ještě daleko větší překvapení.

## Tunel do hlubin

V severozápadní hraně komory ústí tunel.

„Někteří věří, že směřuje přímo k Velké pyramidě, jiní, že ke Sfinze. Prošel jsem jen šest metrů. Abych ho mohl zkoumat dále, musel bych být jako malý chlapec," sdělil Hawass novinářům.

Co tím chtěl říci? Ze se koridor mění v malou šachtu, kterou se dospělý člověk neprotáhne? Kdo ji tedy vyrazil? Permoníci z Ostravsko-karvinského revíru? Nebo je tunel zasypán sutí, což se zdá pravděpodobnější? Proč se archeolog nepokusil překážku odstranit?

Hawassovo vysvětlení je natolik neuvěřitelné, že jsem si jej musel přečíst několikrát, abych se přesvědčil, že mě oči neklamou.

Tunel nemá význam zkoumat, protože byl vyhlouben až dávno po uložení sarkofágu. Vznikl prý někdy mezi 6. a 4. století př. Kr.

Řediteli Egyptské nejvyšší rady pro památky by mohl závidět i Nostradamus. Takové jasnovidcké schopnosti se hned tak nevidí. Z čeho asi Hawass zjistil stáří tunelu? Ze samotného kamene tuto informaci vyčíst nelze a žádné organické zbytky zde nebyly nalezeny.

Zdá se, že stejně jako v případě záhadných dveří v jedné ze šachet Velké pyramidy, Hawass záměrně tají některé poznatky.

Proč? Tuší, že tunel může vést k nějakému skutečně senzačnímu nálezu a chce si vše v tajnosti připravit pro další noc slávy v záři televizních reflektorů, nebo právě naopak - pokud se případný nález nebude hodit do jeho výkladu historie, raději ho zamlčí?

## Malá chybička v plánech?

Ve víru nadšení a nejrůznějších teorií o účelu Osirisovy šachty se kupodivu nikdo nepozastavil nad jednou velmi zvláštní okolností.

Jak dokazuje zveřejněný plánec, celý podzemní prostor je rozdělen do tří pater, které oddělují kolmé šachty. Horní je hluboká šest metrů, obě dolní shodně po 12 metrech.

Dno leží 30 metrů pod povrchem země, což pro představu odpovídá výšce standardního jedenáctipatrového panelového domu.

Jak se stavitelům podařilo dostat dolů tři tak velké sarkofágy? Největší, spodní, váží 12 tun. Spouštěli ho zavěšený na lanech? Kolik lidí by k tomu bylo zapotřebí a kam by se postavili? Horní předsíň je velmi malá. Jak by

zde „jeřábek“ umístil případný kladkostroj?

Ze zápisu Selima Hassana, který jako první vstoupil dovnitř, vyplývá, že šachty jsou poměrně úzké. Vešel by se do nich tak rozměrný sarkofág?

Žádná měření nebyla provedena, ale nákres a několik zveřejněných fotografií vyvolávají silné pochyby.

Stejná anomálie byla zaznamenána v tzv. králově komoře ve Velké pyramidě.

Sarkofág, který se zde nachází, je totiž o tři centimetry širší než její vchod. Musel být uložen dovnitř již v době výstavby komory. Při stavbě zvedající se vzhůru to nebyl zas tak velký problém. Při hloubení šachty je to samozřejmě nemožné.

Ledaže byl měl pravdu Švejk a uvnitř naší zeměkoule je ještě jiná, která je větší než ta na povrchu...

## Thowtovy tajné komory

Jestliže se ukáže, že rozměry šachet neumožňovaly spustit sarkofág, jak se tedy kamenná schránka dostala dolů?

I když se zázraky dějí, tentokrát je vylučme.

Nejlogičtější by bylo, kdyby byl sarkofág vytesán přímo ze skály, v níž se Osirisova šachta nachází, ale to není. Je vyroben z žuly.

Jsmo v situaci detektiva, který pátrá po vrahovi, jehož oběť byla nalezena v pokoji bez oken a zamčeném zevnitř.

Co když byl sarkofág na dno šachty dopraven nějakou jinou cestou? „Nesmyslná spekulace! Odvolej!“

Inkvizitoři pod svatou vlajkou nudných vysvětlení již připravují mučidla.

Některé teorie prý nejsou dostatečně šílené, aby byly pravdivé. Třeba tahle je.

„Soud jako svědka předvolává faraóna Chufeva.“

„Zajímá jste se o podzemí v prostoru Gízy více než kdokoli jiný?“

„Ano, Vaše Ctihodnosti.“

„Proč?“

„Byl jsem uchvácen posvátnou minulostí Egypta a starými náboženskými dokumenty.“

„Můžete se vyjádřit přesněji?“

„Snažil jsem se zjistit přesný počet krypt boha Thowta.“

„Z jakého důvodu?“

„Prahnul jsem po vědění. Věřil jsem, že v jedné z těchto podzemních komor najdu Thowtovy tajné knihy. Získám astronomické znalosti a

poznatky z mnoha dalších vědních oborů. A také návod k získání nesmrtelnosti a popisy četných kouzel."

„Zabýval jste se zakázanou černou magií?"

„Ne. Jen studium hermetických spisů alchymistů."

„Dovolte, abych poznamenal, že náš svědek, navěky zářící Chufev, vždy podporoval víru v bohy. Právě on našel plán chrámu pocházejícího z dob služebníků Horových, polobohů, kteří vládli Egyptu před Menim. A díky tomu byl postaven podivuhodný chrám v Dendeře."

„Děkuji obhajobě za vysvětlení, ale raději ať nám sám Chufev sdělí, zda objevil Thowtovy podzemní komory."

„Podle kouzelníka Džediho se to dalo zjistit jen v chrámu v Helíopoli. Potřebné informace tam měly být uloženy v chalcedonové truhlici."

„Otevřel jste ji a získal plány?... Slyšíte?... Našel jste úkryt Thowtových tajných knih?... U posvátných rohů Hathor... Kam zmizel?"

„Promiňte, náš svědek, faraón Chufev, musel neprodleně opustit soudní síň. Jeho propustka ze záhrobí vypršela."

## Utajená cesta

„Thowt prý sepsal veškerou svou moudrost a veškeré učení do knih, jež dal do úschovy kněžím svého chrámu v Chmunevu, ti se jim pak učili nazpaměť. Před nepovolanými je bránili, neboť obsahovaly nejen vědomosti, které měly zůstat jejich monopolem, ale i ‚zaříkadla, jež poroučela všem silám přírody a podřizovala si samotné bohy‘. Kdo by se jich neprávem zmocnil, měl být podle kletby potrestán okamžitou smrtí, jelikož by se jinak stal nejmocnějším na světě," uvádí Vojtěch Zamarovský.

Celkem 42 svazků tajemné knihy boha Thowta je zřejmě nejhledanějším textem všech dob. Jak dokazuje papyrus Westcar, intenzivně po nich pátral i faraón Chufev. Tušil, že jsou ukryty někde v podzemí Gízy?

Stejnou domněnku totiž podporují i další prameny.

Židovský historik Joseph Flavius píše, že Enoch (*Thowt*) vybudoval podzemní chrám z devíti sklepem' nad sebou.

Středověký arabský kronikář Firouzabád uvádí, že komory Sfingy byly zbudovány ve stejné době jako Velká pyramida. „Pyramidu vystavěl Esdris (*Thowt*), aby uchránil vědění před zničením. Také nejvyšší kněží uložili svoje záznamy o medicíně, magii a talismanech na bezpečném místě."

Jak s tím vším souvisí Osirisova šachta? Předpokládejme, že je jedním z několika mála vchodů, jimiž se dá vstoupit do krypt, vybudovaných záhadným bohem Thowtem (*jeho postavou se podrobně zabývá první díl Egyptských záhad*).

Nahoře, pod předsíní, bylo zbudováno patro s výklenky, které mělo zmást nežádoucího návštěvníka — budilo dojem, že jde o klasickou hrobku. A mnohem později, v 5. století př. Kr., ji lidé k tomuto účelu použili.

Cesta k pravým kryptám se skrývala v dolní komoře. Na první pohled je to kompaktní prostor, z něhož — kromě Hawassem tak podivně komentovaného tunelu — nevede žádný další východ. Na snímcích, které jsem měl k dispozici, lze rozpoznat, že zatímco jsou strop a podlaha hrubě vytesány přímo ve skále, stěny pokrývá síť svislých a vodorovných linek. Jsou to tenké spojnice kamenných desek, jimiž jsou stěny obloženy. Proč si dal někdo tu práci? Desky jsou ze stejného materiálu, jako je okolní hornina, jednodušší by bylo skálu uhladit...

Nevytvářejí některé z nich falešnou zeď? Nenachází se za nimi další, tentokrát mnohem větší tunel, kterým byl dovnitř dopraven i sarkofág a který směřuje k pravým Thowtovým kryptám?

Co když zatopení a neustálý příliv dalších vod, které nedokázal zvládnout Selim Hassan, není náhodné dílo přírody, ale dobře promyšlené bezpečnostní opatření?

Podle Textů staveb přece byly svaté knihy a insignie moci uloženy v komoře, jejíž vchod tajemné bytosti Šebtiw důkladně zabezpečily tak, aby knihy zůstaly skryty před celým světem s výjimkou strážců.

Představme si, že se již v minulosti jakýsi vetřelec pokusil sestoupit na dno šachty, neprovedl ale potřebná opatření a svým pohybem nevědomky spustil pást.

Stavidla, držící podzemní tok na uzdě, povolila a voda ihned zaplavila celou spodní komoru a znemožnila další cestu.

Jen pro zajímavost uvádím, že v období před II. světovou válkou některé banky využívaly stejnou ochranu. Podzemní prostory, v nichž byly neprodyšně uzavřené sejfy, byly na noc a o víkendech zaplavovány vodou.

Je Osirisova šachta vstup k tolik hledané Síni moudrosti, ke kryptám, zbudovaným před více než deseti tisíci lety tajemným bohem Thowtem a k místu, kde jsou uloženy jeho knihy?

## V. Společenství moudrých

Mnohé z jedinečných staveb starých Egyptanů se bohužel nedochovaly. Některé zmizely docela a víme o nich jen díky letopisům. O jiných nám vyprávějí poslední přežívající kamenní svědkové. A žasneme, co se dozvídáme.

Horní chrám faraóna Chafrea byl srovnatelný s jeho gigantickou pyramidou. Pohled na něj musel být ohromující. Jen fasáda dosahovala výšky 130 metrů. Dnes je zcela zničený, ale i to málo, co zůstalo, dokazuje, že šlo o skutečný zázrak techniky a důvtipu. Jeden z použitých stavebních bloků má totiž hmotnost 425 tun. Jen stěží si lze představit, čím byly dopravovány a jak dělníci tuto vpravdě „kyklopskou cihlu“ ukládali.

V samém srdci Egypta na středním toku Nilu se rozkládá oáza Fajjúm. V dávné minulosti zde jako stříbrné oko na žlutavé tváři písečných dun zářilo jezero Moiris. Skutečné vnitrozemské moře napájené Josefovou řekou, jedním z bočních ramen Nilu.

Břehy, porostlé papyrem a hustými rákosovými houštinami, obývaly nespočetné kolonie vodního ptactva. Pod hladinou číhali krokodýli.

Velmoži v doprovodu svých sluhů a otroků vyplouvali na jezero v lehkých papyrových člunech, odvážně pronikali do spletitých zátočin a bažinatých porostů a lovili kachny a další bahenní ptáky pomocí zahnutých holí. Poraněnou či zabitou kořist aportovaly speciálně vycvičené lovecké kočky.

Výjevy z lovu se dochovaly na četných reliéfech v hrobkách aristokratů té doby. Téměř tři desítky staroegyptských bumerangů, ozdobených hieroglyfy, vystavuje i Egyptské muzeum. Vzhledem k okolnostem se nelze divit, že nejvýznamnějším bohem Fajjúmu byl Sobek, zobrazovaný jako muž s hlavou krokodýla. Poblíž hlavního města jeho kultu Šedet stál komplex budov, který si svou monumentalitou a propracovaností u antických autorů vysloužil větší obdiv než pyramidy v Gize. Postavit ho prý nechalo dvanáct králů.

„Usnesli se, že po sobě zanechají společný památník, a jak se dohodli, dali postavit Labyrint nedaleko nad jezerem Moiris u města zvaného Město krokodýlů. Viděl jsem jej a nedostává se mi slov. Kdyby někdo sečetl stavby a umělecká díla po celém Řecku, ukázalo by se, že úhrn námahy a nákladů na ně je menší, než kolik bylo třeba na tento labyrint, a přece jsou chrámy v Efesu a na Samu pamětihodné. I pyramidy byly nad pomýšlení veliké a každá z nich se vyrovnala mnohým i velikým stavbám řeckým, Labyrint však překonává i pyramidy,“ napsal Herodot a připojil, jako vždy,



podrobný a svědomitý popis.

„V Labyrintu je dvanáct krytých dvoran s bránami proti sobě navzájem. Šest je jich obráceno k severu, šest k jihu a těsně na sebe navazují. Zvenčí je obklopuje společná zeď. V Labyrintu jsou dva druhy místností, jednak podzemní, jednak nadzemní nad nimi; na počet je jich tři tisíce, po patnácti stech obojího druhu. Nadzemní místnosti jsme sami viděli, protože jsme je prošli, a mluvíme o tom, protože jsme si je sami prohlédli. O podzemních místnostech však jsme se dozvěděli jen z rozhovorů. Egypťští dozorcí nám je nechťeli za žádnou cenu ukázat; pravili, že jsou tam uloženy rakve králů, kteří tento Labyrint původně dali postavit, a mumie posvátných krokodýlů. Proto tedy mluvíme o spodních místnostech jen z doslechu, ale horní místnosti, které jsou velkolepější než jakékoli lidské dílo, jsme sami viděli... U rohu, kde Labyrint končí, stojí čtyřicetisáhová pyramida, na které jsou vytesány velké postavy... Vstup do ní byl vybudován pod zemí.”

Řecký historik Strabon, který žil v 1. st. př. Kr., tvrdí, že se také dostal do Labyrintu, kde obdivoval především „... nesčetné kryté průchody se spleťtými chodbami, propojené mezi sebou takovým způsobem, že bez průvodce se návštěvník ztratí.”

Ještě o jedno století mladší je zpráva římského spisovatele Plinia Staršího, který sděluje, že v budově jsou sály, do nichž se vstupuje po obrovských schodištích a velkými bránami, při jejichž otvírání se ozývá hromové dunění. Jsou tu místnosti, ve kterých stojí sochy bohů, hrozných oblud a podobizny krále. Z Labyrintu se rozbíhají temné chodby, které vedou na tajná místa v podzemí.

Archeologové se domnívají, že tajemství Labyrintu je beze zbytku rozluštěno. Šlo prý o zádušní chrám faraóna Amenemheta z 19. st. př. Kr. Podle jiné verze to byla budova ústřední státní správy. Každopádně z komplexu moc nezbylo, protože byl v římských dobách rozebrán na stavební materiál. Angličan Flinders Petri lokalizoval jeho polohu na ploše vymezené ohradní zdí a měřící 300 krát 240 metrů.

Pokud je tomu tak, nad čím Herodot a spol. tak spolehlivě ztráceli dech? Vždyť Labyrint zaujímal jen o pouhou třetinku více zastavěné půdy než Velká pyramida a svou výškou s ní vůbec nemohl soupeřit. Lehké matematické cvičení dokazuje, že pokud na 72 000 metrech čtverečních (*což je plocha Labyrintu stanovená Petrim*) směstnáme dvanáct prostorných dvoran, ohromná přístupová schodiště, velké sály a nesčetné chodby, pak oněch 1 500 místností budovými rozměry nutně připomínat spíše pokoje z paneláků než Herodotovy „místnosti, velkolepější než jakékoli lidské dílo”.

Historikové jsou srozuměni s tím, že Labyrint navždy zmizel z povrchu

země. A v tom je ten háček! Zmizel pouze z povrchu.

Jestliže celá horní část posloužila jako lom pro získání stavebního materiálu, co se stalo s podzemím? Kam se podělo dalších 1 500 sklepních místností, hrobky s ostatky králů a mumii posvátných krokodýlů, chodby, které vedou k tajným místům v podzemí?

Řečeno ústy uhlobarona ze hry Jára Cimrmana: „Důl je díra v zemi a tu vám nikdo nevezme.“

Podzemní prostory musely zůstat zachovány. Prozatím po nich ale nikdo nepátral, a přitom jsou právě ony nezbytným a jediným klíčem k rozluštění záhady Labyrintu.

## Kolosy uprostřed vod

Snaha vymazat jakýkoli náznak tajemství a za každou cenu najít přijatelné (*rozuměj: co nejméně provokující*) vysvětlení je někdy až dojemná. Svědek, který je v nesčetných kauzách považován za naprosto věrohodného, je v případě potřeby označen za lháře. V lepším případě, jak máme historickou zkušenost, získá statut „pomýleného“.

„I když je ten Labyrint takový, ještě větším divem je takzvané Moirisovo jezero, u kterého je Labyrint zbudován... Je na něm jasně patrné, že je uděláno a vykopáno lidskou rukou, neboť přibližně uprostřed jezera stojí dvě pyramidy, které vyčnívají nad vodu každá 50 sáhů, druhých padesát sáhů zasahují svou stavbou hluboko pod vodu. U obou stojí kamenný kolos sedící na trůně...“ sděluje Herodot své další poznatky.

Pyramidy nebyly doposud objeveny, ale oficiální kruhy mají již opět jasno.

„Na počest faraóna Amenemheta III. vznikly dvě kolosální kamenné sochy, jejichž zbytky byly s jistotou identifikovány v lokalitě blízko Biahmu (*zachovaly se jen dva podstavce — poz. aut.*). Když je uviděl Herodot, byly vysoké asi 18 metrů, jezero bylo rozvodněné a řecký spisovatel stanul v úžasu při pohledu na ‚... dvě pyramidy vynořující se z vody‘. A na každé z nich, jak se domníval, se nacházela obrovská postava, sedící na trůnu...“

Jan Vodňanský ve svém geniálně vtipném rozboru pohádky o Sněhurce připomíná jeden nepřehlédnutelný rozpor: „Sněhurka v chaloupce u trpaslíků uviděla sedm stejně velkých postýlek a vzápětí... ulehla do největší z nich.“

Contradictio in adjecto!

Autoři italské publikace Egyptané a první civilizace, z níž je citát o Amenemhetových sochách, si s podobnými nesrovnalostmi hlavu nelámou.

V bezprostředně následující větě sdělují, že se sochy nacházely na velkém nádvoří v blízkosti jedné z hrází, s pohledem upřeným do dálky, aby zažehnaly nebezpečí přelití.

Tak jak to vlastně bylo?

Stály sochy uprostřed rozvodněného jezera, nebo v bezpečí na břehu?

Byl Herodot popleta a nerozeznal sochu od pyramidy? Neříká zcela jasně, že sochy stály vedle a že pyramidy vyčnívaly nad hladinu o 50 sáhů, tedy o 90 metrů, což je o víc než 70 metrů nad výšku soch?

Jsou tyto dvě pyramidy utopeny někde na dně jezera Birkit Kárún, které je pozůstatkem starověkého Moirisu? Nikdo po nich, stejně jako po Labyrintu, nepátrá, jako kdyby byl Herodot nezodpovědný fantasta. Připomeňme ale, že devět knih jeho Dějin je v jiných případech naprosto nezbytnou pomůckou historiků.

Výstižně to formuloval Vojtěch Zamarovský: „Není od Herodotových dob knihy o pyramidách, která by jeho slova opomenula. Přinejmenším knihy, jež stojí za čtení.“

## Světlo faraónů

Egyptské stavby obklopují mnohé další nezodpovězené otázky. Dodnes není zřejmé, jak byly osvětlovány komory v pyramidách, hrobky a podzemní místnosti, když na zdech a nízkých stropěch nenacházíme sebemenší pozůstatky sazí. A přitom jsou stěny vyzdobeny nádhernými malbami, složitými reliéfy a hustými pásy hieroglyfických nápisů. Vytvoření obrazů ve věčně ztemnělých podzemních prostorách bezesporu vyžadovalo silné osvětlení. Nikde se však neobjevuje ani stopa začernění kouřem, který by byl nezbytným doprovodem při spalování loje či olivového oleje, o pryskyřicových pochodních nemluvě.

Představa, že vnitřní prostory ozařovaly sluneční paprsky svedené do útrob budov soustavou zrcadel nebo vyleštěných měděných disků, neobstojí. Na to jsou podzemní labyrinty příliš členité a rozsáhlé. Disky by musely odrážet téměř sto procent světla, což je nemožné, a především by neustále muselo být upravováno jejich rozložení - tak jak to vyžadovala měnící se poloha slunce. Pohyb v chodbách by byl zcela znemožněn - chodící lidé by neustále přerušovali proud paprsků. Dělníci, malíři a rytci by se jistě těšili, až bude pod mrakem a oni dostanou (*placené?*) pracovní volno.

Starověké civilizace ale bezesporu znaly tajemství umělého světla.

Indické ságy vyprávějí o hadích bozích, kteří sídlili v podzemí a vlastnili věčně hořící kouzelné lampy. Zkušený cestovatel po asijských

zemích Evariste-Regis Luc (1813 až 1860) prý podobné lampy viděl v Tibetu.

Australští Aboriginové používali zvláštní kulatý kámen zasazený do velké bambusové obruče. Kdykoliv ho zvedli k nebi, šlehalo z kamene zelenomodré blesky. Studené světlo bylo jasně zářivé. Vznikal dojem, že jsou všichni okolo zahalení magickým světelným příkrovem. Ale do rána kámen vyhořel.

Znalost tohoto studeného umělého osvětlení naznačuje i posvátná kniha Mayů Popol Vuh. Dvojice hrdinů se dostává do Xibalby, hrůzného místa v podsvětí, které se nachází, kdesi v hlubinách země. „Hun-Hunahpú a Vucub-Hunahpú vstoupili do Domu temnot, tam dostali louč... Bílá dýka se jmenovala ta louč... Byla špičatá a ostrá a lesklá jak kost. A byla náramně tvrdá, ta louč z Xibalby.”

Krátký text přináší zajímavé informace. Světlo nemělo obvyklou barvu ohně, bylo bílé [*naznačuje to neobvyklé jméno Bílá dýka*] a studené (*louč se leskla jako kost*). Nejpresvědčivější je ale sdělení, že byla špičatá a ostrá. Dlouhý úzký hrot dřeva po zapálení vydává jen slabou záři, rychle uhořívá a má tendenci uhasínat.

V roce 1724 jistý Henri Sauval publikoval tři objemné svazky *Histoire et recherches des antiquités de la ville de Paris*. V druhém svazku uvádí: „Tento muž jménem Jechiele byl tak učený a pro své umění všemi obdivovaný, že mezi Židy platil za jakéhosi svatého. Také Pařížané ho považovali pro jeho tajemné znalosti za mága. V noci, kdy všichni kolem už dávno spali, pracoval prý při světle stále hořící lampy, která nepotřebovala žádný olej.”

Bylo nalezeno několik lamp, prokazatelně hořících po celá staletí. Baptista Porta sděluje, že roku 1550 byl objeven na ostrově Nesis v Neapolském zálivu mramorový hrob jednoho Římana. Při otevření hrobky byla spatřena hořící lampa, která šířila mocné světlo. S příchodem čerstvého vzduchu její jas zbledl a rychle pohasl. „Tato podivuhodná lampa byla na onom místě postavena v době příchodu našeho Spasitele.”

Dvě takové záhadné podzemní lampy lze spatřit v Muzeu starožitností v nizozemském Leydenu. Nikdo ovšem netuší, čím byly plněny.

Všechny tyto případy naznačují, že šlo o světlo získávané pomocí neznámých chemických procesů. Šlo tedy o obor, v němž byli Egypťané skutečnými mistry. Nezapomeňme, že se právě v jejich zemi zrodila alchymie.

Jak dokazuje nález tisíce let staré baterie z Bagdádu, elektrický článek lze vyrobit poměrně snadno. Stačí hliněná nádobka, dvě kovové destičky třeba z mědi, drátky ze stejného materiálu jako vodiče a elektrolyt na bázi

kyseliny sírové, solné, octové, citrónové... Možností je více.

Egyptřané se ale pravděpodobně ve vývoji osvětlovací techniky dostali mnohem dál než ostatní. Naznačují to nálezy z chrámu bohyně Hathor v Dendeře. Stěny zdejší podzemní krypty pokrývají neobvyklé reliéfy. Několik postav manipuluje s předměty ve tvaru podlouhlé průsvitné baňky. Egyptologové je považují za hadí kameny. Odvážnější duchové v baňkách rozeznávají žárovky. Had symbolizuje žhavící vlákno a květ lotosu objímku. Nechybí zde kabel jako přívod energie, jejíž zdroj stojí na takzvaném sloupku dřed. Tento útvar je známý i z četných jiných vyobrazení, ale dodnes se nepodařilo uspokojivě vysvětlit, co symbolizuje. Nelze však popřít, že se až podezřele podobá izolátoru vysokého napětí a podporuje smělou domněnku o možné výrobě elektrické energie — a tedy i umělého světla — již v dobách faraónů.

Proč po těchto na svítidlech nezůstaly vůbec žádné stopy?

Vše nasvědčuje tomu, že Egyptřané své tajemství přísně střežili. Již samotné reliéfy z Dendery se nacházely na velmi neobvyklém místě. Umělci je vyryli v jedné z šesti podzemních krypt. Podle italských archeologů „... dvířka a poklopy, jimiž se dalo sestoupit, byly dokonale zamaskovány. Otevíraly se pouze proto, aby bylo možné do tajných místností vstoupit, a hned vzápětí se znovu uzavíraly a zamaskovaly. Domníváme se, že se využívaly jako tajné skryše pro kultovní předměty výjimečné symbolické hodnoty a zvláště drahé předměty, které tvořily součást chrámového pokladu.“

## Zakódované informace

Velká pyramida v Gize má jedinečnou geografickou polohu. Stojí na poledníku, který prochází maximem pevnin a minimem moří, a zároveň dělí moře a pevniny na dvě naprosto stejné poloviny.

„Často se tvrdí, že je to shoda náhod. Ale orientace pyramidy být dílem náhody nemůže. Její překvapující přesnost je výsledkem vědeckého přístupu. Soulad památky se skutečným severem, orientace čtyř stran vůči světovým stranám vypočítaná prakticky bezchybně, to svědčí o existenci společenství moudrých,“ napsal francouzskou akademií oceněný egyptolog Christian Jacq. Kingsland připouští, že koncepci Velké pyramidy vypracovalo bratrstvo zasvěcených, kteří tak vyjádřili své učení. „A skutečně zdá se být jedním z nejdokonalejších vyjádření božské proporce, klíčem k živé harmonii. A potřebovali bychom celou knihu, abychom vysvětlili geometrickou symboliku vyloženou takto v kameni.“

Francouz Andre Pochan zasvětil studiu pyramid plných dvacet let a

dospěl k závěru, že Egypťané věděli, že Země je kulatá a znali její poloměr. Vycházel přitom ze skutečnosti, že v době stavby pyramid byla používána délková míra loket (0,5237 metru). Ta se po tisíc let nezměnila — až do roku 240 př. Kr. Tehdy vedl Alexandrijskou knihovnu vynikající učenec Eratostenes z Kyreny, který mimo jiné tvrdil, že když loď popluje z Gibraltaru na západ, dorazí do Indie. Na příkaz Ptolemaia III. změřil zeměkouli. Přitom zjistil délku zemského poledníku, vyznačil úhel, který svírá ekliptika Země s nebeským rovníkem, vytvořil novou metodu měření zeměpisné šířky podle astronomických údajů. Na základě svých poznatků prodloužil používaný loket o pouhé čtyři milimetry.

„Znamená to, že jak předchozí loket, tak loket opravený byl nějakou součástí buď poloměru Země, nebo jejího rovníku či poledníku, který prochází Egyptem," míní Arnold Mostowicz a jedním dechem dodává: „Je to jen další důkaz, že Chufevova pyramida obsahuje nějaké informace z minulosti. Proč se tedy divit, že král Chufev je toužil předat potomkům? Nechtěl, aby se ztratily znalosti, o nichž věděl stejně jako zasvěcení kněží. Otázkou zůstává, kde Egypťané tyto znalosti získali a od koho."

Odpověď je možná uchována v samotné Velké pyramidě. Než vstoupíme do jejích nejodlehlejší útrob, navštívíme nejprve „hlavního inženýra" jiného zajímavého projektu.

Stavitelem Džoserovy pyramidy s neobvyklým podzemním labyrintem a izolačními komorami byl Imhotep. Skutečná historická postava, kterou lidé až mnohem později zařadili mezi bohy.

Imhotepovi je připisována řada vynikajících staveb. Odkud bral neotřelé nápady a jedinečná technická řešení?

V jednom případě to víme. Podle pověstí severně od Memfisu, Džoserova hlavního města, z nebe sestoupila kniha. Imhotep zázračnou knihu přečetl a objevil v ní plán Edfú.

Není v této legendě zakódována zpráva o setkání s bytostmi, které slétly z nebes a předaly mu potřebné technické podklady?

## Svědectví odjinud

Zprávy o božích poslech s olovnicí a měřicím provazem známe i z bible.

Prorok Zachariáš, stejně jako Imhotep, viděl letící knihu — svitek, tedy těleso ve tvaru válce.

„Opět jsem se rozhlédl a vidím, hle, muž s měřicím provazem v ruce. Zeptal jsem se: ‚Kam jdeš?‘ Odpověděl mi: ‚Vyměřit Jeruzalém, abych viděl, jak bude široký a dlouhý.‘ A hle, vychází posel, který se mnou mluvil. Jiný posel mu vyšel vstříc..."

Jde o posly boží — bytosti známé také pod pojmem anděl. Záhadný Muž s měřicím provazem k nim patřil. Je zvláštní, že se tato postava obvykle objevuje před sdělením o budoucí podobě chrámu či města.

„Jeruzalém bude městem nehrazeným, tolik v něm bude lidí a dobytka. Já sám, je výrok Hospodinův, budu ohnivou hradbou okolo něho a slávou uprostřed něho.“

Později Zachariáš pokračuje: „Znovu jsem se rozhlédl a vidím, hle, letí svitek. Posel se mě otázel: ‚Co vidíš?‘ Odvětil jsem: ‚Vidím letět svitek dvacet loket dlouhý a deset loket široký.‘“

Popis odpovídá tělesu válcovitého tvaru s délkou 10 metrů a s průměrem 5 metrů.

Prorok se dozvídá, že je to kletba.

„Vejde do zlodějova domu i do domu toho, který v mém jménu křivě přísahá, a uhostí se uvnitř jeho domu a zničí jeho dřevo i kámen.“

Jde o létající stroj, schopný potrestat hříšníky? Podobný ohnivý sloup NAR vlastnil i egyptský bůh Hor.

Další text je velmi podivný. Naznačuje, že rozhodně nešlo o abstraktní vizi.

„Potom vyšel posel, který se mnou mluvil, a vyzval mě: ‚Jen se rozhlédni a podívej se. Co se tu objevuje?‘ Otázel jsem se: ‚Co je to?‘ Odvětil mi: ‚To se objevuje efa.‘ (*Efa byla dutá míra, šlo tedy o nějaký dutý objekt ve tvaru koule nebo korbele — poz. aut.*) a dodal: ‚Tak to bude s nimi vypadat v celé zemi.‘“

Koho měl posel na mysli? Mělo se takových ef objevit více?

„A hle, pozvedlo se olověné víko, a tam uvnitř efy sedí jakási ženština. Řekl mi: ‚To je Svévole.‘, mrštil jí do efy a poklopil otvor olověným poklopem.“

Vtom jsem se rozhlédl a vidím, hle, vycházejí dvě ženy. Vítr se jim opíral do křídel. Měly totiž křídla jako čáp. Zvedly efu mezi zemi a nebe. Otázel jsem se posla, který se mnou mluvil: ‚Kam chtějí tu efu dopravit?‘ Odvětil mi: ‚Chtějí té ženštině vystavět v šineárské zemi dům, a až bude připraven, bude tam uložena na svůj podstavec.‘“

Šineárská země je Sumer, místo, kde byla uctívána létající bohyně Ištar. A tam také byly stavěny svatyně s přistávacími plochami.

## Tajemný hieroglyf

Jsou geometrické znalosti, zakódované v rozměrech Velké pyramidy, dědictvím nejvyšších egyptských bohů? Legendy stavbu spojují s nám již známým Thowtem.

„Jako vynálezce počítání a měření byl Thowt podle Egyptanů též dárcem aritmetických, geometrických a astronomických vědomostí, v nichž dosáhli už v nejstarších dobách vysoké úrovně," sděluje Vojtěch Zamarovský.

Podezření sílí, ale důkaz chybí. Thowt se na své dílo zapomněl podepsat. Nebo ne?

Ve Velké pyramidě — s výjimkou jediné kartuše, jejímž původem jsme se zabývali v prvním díle - nejsou naprosto žádné nápisy, malby nebo reliéfy.

Nepřítomnost hieroglyfů je až zarážející. V roce 2003 se ale podařilo objevit něco velmi zvláštního.

Přímo na svislé ose pyramidy leží tzv. Královnina komora. Celá místnost je dokonale obložena žulovými deskami. Až do roku 1872 si nikdo nevšiml, že v nich ústí dvě šachty o straně asi dvacet centimetrů. Vchody do obou tunelů totiž kryly kamenné bloky, které dokonale splývaly s okolní stěnou.

V roce 2002 byla s pomocí robota zkoumána jižní šachta, kterou po 65 metrech přehrazuje vápencový blok se dvěma měděnými madly. Po jeho provrtání minikamera odhalila krátký prázdný prostor a za ním další dveře.

V hlučném povyku okolo tohoto výzkumu se lehce přeslechlo, že severní šachta je také zajímavá. Na jedné dlaždici je nezřetelně vyryto několik znaků. Egyptolog Diáz Montexanos je zkoumal a usoudil, že jde o archaický hieroglyfický styl. V neúplném nápisu rozpoznal znak NAR a z jeho podoby usoudil, že jde o „kočičí rybu".

NAR je ale symbolem ohnivého sloupu boha Hora. Jak již víme, tento létající stroj má podlouhlý válcovitý trup, který se dole zužuje do kruhové trysky. Nad ní se dají rozpoznat krátké ploutve — křídla, sloužící zřejmě k udržení směru letu. Oblá masivní hlava nese pár velkých „očí". Zepředu vychází vějíř paprsků. NAR na první pohled opravdu vypadá jako sumec s dlouhými vousy. Dochované nákresy odpovídají znaku na dlaždici.

Co to má ale společného s Thowtem?

„A nebeský kotouč se zastavil a nepohnul se z místa, v němž se nacházel.

I sestoupil Thowt z nebes, byv obdařen kouzelnou silou, a měl velikou moc, která činí slovo skutkem, neboť jeho záchrana přichází ze člunu boha Rea."

Jak dokazují staré knihy, Thowt mohl v případě potřeby používat nebeská plavidla bohů Rea a Hora.

Proč tedy není NAR zvěčněn na nějakém čestném místě, ale vydrápán do dlaždice, uložené v šachtě, kam nemělo dohlédnout lidské oko?

Byla to promyšlená konspirace?



Spíš náhoda. Předpokládáme, že nějaký pozemský dělník ve chvíli volna vyryl do kamene obrázek plavidla, které se v době stavby pyramidy pohybovalo okolo.

## VI. Bohové odjinud

Mladá žirafa byla polapena do lasa. Nemilosrdný osud otočil vztyčený palec k zemi. Dlouhé nože se lesknou v prudkém slunci. Zvíře bude obětováno na kamenném oltáři. Přihlížející bohyně s maskou na tváři mají vlasy sčesané do copů. Jejich štíhlé nohy kryjí jen krátké sukně. Paže a kotníky obepínají klikaté ozdoby. Jsou to náramky, nebo tetování? Těžko rozhodnout.

Celý výjev působí svým uměleckým ztvárněním moderním dojmem, a přitom je starý více než 10 000 let. A zcela se vymyká tradičním obrazům starého Egypta.

Fascinující scény, vyryté do skal nedaleko oázy Dakhla, objevili v lednu roku 2000 polští archeologové. Jejich šéf, prof. Lech Kryzaniak, neskrývá rozpaky: „To, co jsme našli, se nepodobá projevům žádné ze známých kultur.“

Kdo tedy zanechal na hladkých stěnách skalního masivu v poušti tak působivou vizitku? Jaká civilizace obývala Dakhlu, která tehdy měla daleko vlhčí podnebí, místo písku ji obklopovala savana a po ní se proháněla nesčetná stáda gazel, antilop a dalších zvířat?

Nález znovu rozvířil otázku o původu egyptské civilizace. Řečeno ústy zvědavé báby Hamáčkové: „Co to bylo za lidi, odkud přišli a jak vypadali?“

„Na tuto otázku není snadné odpovědět,“ připouští Christian Jacq ve svém díle Egypt velkých faraónů. „Egyptský člověk vznikl nejspíš splynutím několika ras: Nomádů bloudících Saharou, Severoafričanů spřízněných s Berbery a Kabyly, se semitskými živly, které přišly ze severu odkudsi ze Sinaje i z jihu od Arabské pouště. Kostry z předdynastického období patří k europoidnímu i k negroidnímu typu, proto se také objevila hypotéza o splnutí těchto dvou ras. Pomýšlelo se rovněž na rozsáhlou blízkovýchodní kulturu, jež zasáhla zároveň severní Afriku i západní Asii... Musíme si však zcela poctivě přiznat, že o původní rase Egyptanů nevíme nic.“

Tolik názor renomovaného vědce. Omáčku nejistoty zahušťuje jíška dalších neobvyklých archeologických nálezů.

Dcera faraóna Chufeva byla sladká blondýnka. Alespoň tak ji představuje basreliéf, nalezený v její hrobce a dnes vystavený v Louvru. Mumie Ramesse II. a prince Yuua měly hedvábně žluté vlasy. Další panovníci byli zobrazováni s jasně rudými účesy. Blond vlasy a modré oči ale vedou. Nejméně dvě strany této knížky by zabraly všechny příklady egyptských panovníků, kteří svým vzhledem připomínali spíše

hollywoodské idoly než typické severoafrické mocnáře. Byla to pouhá móda nechat se zobrazovat s pomněnkově modrýma očima a platinovými lokny, nebo skutečná podoba portrétovaných?

## Případ božské blondýny

Obdobou blondaté Marilyn Monroe byla bohyně Neit, která patří k nejstarší skupině egyptských bohů. Její kult sahá do předdynastických časů. Již starověcí autoři si povšimli její podobnosti s řeckou Athénou.

Obě byly bohyněmi války a vykazovaly nepřehlédnutelné prvky matriarchátu. Athéna údajně vyskočila z Diovy hlavy v plné zbroji s kopím a štítem. Znakem Neit v egyptském hieroglyfickém písmu byl štít se zkříženými šípy. Athéna dala jméno městu Atény. Neit byla patronkou města Sáje.

Právě zde, v jejím chrámu s kolosálními sochami a obrovskými mužskými sfingami, se dochovala jedna

z nejpodivnějších historických zpráv všech dob. Když krátce před svou smrtí navštívil Sáje „nejmoudřejší ze sedmi mudrců" Solon (640 až 560př. Kr.), kněží ho přivedli ke sloupům, popsaným hieroglyfy. Do kamene tu bylo vyryto, že před 9 000 lety Pražekové porazili mocnost, jež si chtěla podmanit celý svět. Toto zpučné a velmi bohaté panství leželo na ostrově za Heraklovými sloupy. Jeho jméno znělo Atlantida.

Proč byla tato informace napsána právě a pouze v tomto chrámu? Spojovali jeho stavitelé Atlantidu s bohyní Neit? Z jiných svatyní víme, že texty, kterými jsou pokryty jejich zdi, přinášejí především příběhy bohů, kterým je chrám zasvěcen.

Historikové se domnívají, že Neit pochází z Libye. Zjistilo se totiž, že se libyjsí vojáci v egyptských službách nechávali tetovat jejím obrazem. Zároveň ale připouštějí, že byla Neit pokládána za prabohyni, která stvořila ostatní bohy a pak také lidi. Její kult je velmi starý, stejně jako chrám v Sáji, který stál zřejmě již v době legendárního krále Meniho a možná ještě dříve, což by znamenalo, že byl jednou z vůbec prvních svatyní.

Na samém počátku Neitina uctívání se v Egyptě stalo cosi velmi neobvyklého. Uprostřed doby kamenné vybuchla bomba velmi vyspělé civilizace. Žádný vývoj, žádné pozvolné vyžívání. Prostě prásk! To nejdokonalejší a nejúchvatnější nastoupilo do zdrcujícího útoku a pak již jen ustupovalo ze slávy. Souvisel tento úžasný boom s příchodem bohů, kteří se svým vzhledem tak lišili od domorodého obyvatelstva?

## Modrá je dobrá

Podle legend, starých řeckých historiků i názorů pozdějších badatelů byla egyptská civilizace stvořena Atlanty, mýtickými obyvateli Atlantidy, kteří se po její zkáze usadili v zemi na Nilu.

Dokazuje to prý neobvyklé zbarvení postav egyptských bohů.

„Egyptané, jak známo, při malbě různých předmětů, osob či bohů úzkostlivě dbali na dodržení reálných barev. Jakou barvu měli jejich bohové? Osiris byl vždy zelený a Thowt nazelenalý nebo bleděmodrý, ale další bohové byli nejčastěji malováni modrou barvou. Proč právě tuto barvu Egyptané preferovali?“ ptá se Arnold Mostowicz a příkládá hypotézu, s níž v osmdesátých letech vyrukovali ruští vědci.

„Bohové byli potomci bytostí s modrou kůží nebo byli za ně považováni. To by vysvětlovalo i nazelenalou barvu Osirise i Thowta. Vyjdeme-li z předpokladu, že přišli ze země výše položené, setkali se v Egyptě se zcela jiným klimatem než ve svém rodišti. Přišli do nížiny zalité sluncem a vedry. Potom není divu, že vlivem slunečního záření dostala jejich kůže nazelenalou barvu, takovou, jakou vidíme na starých freskách.“

Na podporu hypotézy jsou uváděna četná fakta.

Někteří indiáni z vysoko položených míst v Andách mají namodralou barvu kůže v důsledku nedostatku kyslíku v krvi.

Guančové, původní obyvatelé Kanárských ostrovů, měli olivovou pleť.

„Modří lidé“ se vyskytují v Maroku, na pobřeží Atlantského oceánu na jih od Agadiru.

Dávní obyvatelé Irska a Skotska - Piktové — měli ve zvyku barvit si kůži namodro.

Všeobecně rozšířený pojem „modrá krev“ se vztahovalo k aristokracii nebo k lidem velmi starého urozeného rodu.

„Pokud bychom k této otázce přistupovali geograficky, zjistíme, že většina lidí s modrou kůží nebo líčících si obličej modrou barvou žila nebo žije na pobřežích Atlantiku. Francouzský archeolog Henry Bac tvrdí, že mytičtí Atlanti, žijící ve vysokých horách, byli reprezentanty modré rasy, která v době, kdy měla Atlantida zmizet ve vlnách oceánu, upadala. Je i možné, že vládcové Atlantidy, aby zdůraznili svoji příslušnost ke staré a vážené rase, se o svátcích a slavnostech oblékali do modrých oděvů. Naproti tomu kmeny z Atlantického pobřeží si barvily kůži namodro ve snaze podobat se mocným Atlantům.“

Je tím záhada egyptských modrých bohů vyřešena? Přišli opravdu z Atlantidy?

Jedna legenda sice vypráví, že bůh Thowt žil kdysi v zemi, kterou zalila

voda, ale tím veškerá podobnost končí. Předložená teorie je děravá jak pověstný starý cedník. Především nevysvětluje, proč by měli mít samotní Atlanti modrou kůži. Není jasné, kde autoři vzali přesvědčení, že žili ve vysokých horách. Platon ve svém popisu Atlantidy o ničem takovém nehovoří. Naopak, šlo o mohutný přístav s flotilou 1 200 lodí, tedy o pobřežní území. Zbarvení kůže prý způsobilo jiné klima - v Egyptě více svítalo slunce. Ale v Atlantidě žili sloni a také podle výčtu pěstovaných rostlin a ovoce rozhodně nešlo o chladný kraj.

Pokud se nějakí trosečníci z Atlantidy usadili na Nilu, pak musíme jejich potomky hledat mezi lidmi světlé pleti a s blond vlasy. Právě takovými, jací byli podle dochovaných mumií a reliéfů mnozí příslušníci egyptské aristokracie. Je pochopitelné, že pokud přicházeli z mnohem vyspělejšího koutu světa, přinesli si znalosti, s jejichž pomocí se brzy stali elitou ve svém novém domově. Byli to ale lidé z masa a kostí. Možná mezi jejich předky patřila i blondáta Neit, které teprve později knězi přiznali statut bohyně.

Bohové s chladně modrou kůží obvykle jsou, a nejen v Egyptě, spojováni s nebesy. V Indii to byli Višnu a Kršna, v Mexiku Huitzilopochtli, kterému Aztékové kromě titulu Kolibřík jihu dali výstižný přívlastek Modrý nebeš'an.

Aby byla situace ještě zamotanější, připomeňme si, že Osiris a Thowt byli obvykle zelení. Peřím stejné barvy se halil učitel prvních civilizací v Mexiku Quetzalcóatl. Jeho vlastnosti kopírují moudrého Thowta do neuvěřitelných podrobností. Odkud tedy přišli tito zelení bohové?

Jejich tajemství to nevysvětluje, ale nepochybně reálný příběh, který zaznamenal Jacques Bergier v knížce Mimoszemšťané v dějinách, stojí za pozornost.

## **Děti z absolutního jinde**

„Jednoho srpnového odpoledne roku 1887 u vesnice Banjos ve Španělsku pracovali rolníci na poli, když viděli, jak ze sklípku vycházejí dvě děti, chlapec a děvče, jejich oblečení je z neznámé látky a kůže zelená jako listí na stromech. Byl by to krásný dobrodružný začátek sci-fi příběhu, ale ta událost se skutečně stala. Děti hovoří naprosto neznámým jazykem. Odborníci z Barcelony se marně snaží jazyk určit a provést rozbor látky jejich oděvů. Ani pastor, odborník na cizí jazyky, nedokáže určit, jakým jazykem děti hovoří.

Děti byly předány místnímu smírčímu soudci Ricardovi de Calnovi. Ten se pokoušel zelenou barvu smýt, ale nebyla to barva, nýbrž skutečné

zbarvení kůže. Bylo zjištěno, že obličejové děti mají určité negroidní rysy, ale oči jsou spíše asijské, mandlovité. Pět dní jim

nabízeli nejrůznější potraviny, děti je všechny bez výjimky odmítly. Nakonec jim přinesli čerstvě natrhané lusky, ty si vzaly. Chlapec zemřel přílišným vyčerpáním. Zato dívka přežila. Zelená barva její pokožky mizela a pomalu přecházela v obvyklé zbarvení kůže bílé rasy. Trochu se naučila španělsky a pracovala jako služka v soudcově domě.

Když se jí vyptávali, její prohlášení záhadu ještě zkomplikovala. Popsala zemi, odkud přišla, zemi bez slunce, kde vládł věčný soumrak. Tato země byla řekou oddělena od zářící země, osvětlované sluncem. Najednou se vytvořil velký vír, doprovázený strašlivým hlukem, obě děti uchvátil a uložil v jeskyni. Dívka přežila pět let a potom zemřela."

## VII. Zaváté stopy

Každý, kdo jej uviděl, mluvil o zázraku. Stál uprostřed chrámu bohyně Neit v Sáji a zcela se lišil od jiných. Neudivoval svou nádherou, ale materiálem. Byl vytesán z jednoho kusu kamene.

Faraón Ahmose II. (6. st.př. Kr.) pojal nápad, že své milované bohyni věnuje svatostánek „jaký svět neviděl“. Ve více než 800 kilometrech vzdálené Elefantině objednal ohromný kamenný blok dlouhý téměř deset metrů, široký 6,2 metru a vysoký 3,4 metru. Doprava trvala tři roky. Pak v něm umělci vysekali kapli.

V horním chrámu faraóna Chafrea je ale ještě větší obr - kamenný blok vážící 430 tun.

Historikové trvají na tom, že i tak obrovské kusy skály byly převáženy po Nilu na palubách lodí. Plavidla s takovým výtlakem by dokázala překonat i velké vzdálenosti po mořích a oceánech.

To ale egyptologové nepřipouštějí. Egyptané nikam nepluli, protože k tomu neměli potřebné vybavení. K případným námořním výpravám si najímali Féniciány.

Proslulý národ námořníků jistě sloužil i faraónům. Neko II. je v roce 613 pověřil obeplutím Afriky. Plavba trvala tři roky a byla úspěšná. Nemohli ale sami Egyptané vyrazit do světa? Jejich zřetelné stopy totiž nacházíme i na velmi vzdálených místech. Obě Ameriky od severu k jihu jsou přímo posety odkazy na říši faraónů.

V roce 1909 objevil kartograf Edgar Kinkaid v samém srdci Velkého kaňonu v Coloradu komplex několika jeskyní. U vchodu byl vyrytý znak slunce, představující egyptského boha Rea. Stěny uvnitř pokrývaly další rytiny a hieroglyfy, které se ale nepodařilo rozluštit. Lingvisté jsou přesvědčeni, že na americkém území nacházejí mnoho názvů, které údajně vznikly z egyptštiny. Nikaragua z egyptského Nkh-Ra-Wa, tedy Zapadající slunce. Honduras se dá přeložit jako Sestup Ra do propasti, nebo také jako západ slunce. Podle doktora Collingtona je jméno oblasti Campeche v Mexickém zálivu složeno ze dvou slov: Cam [*kam*] a Peche. Egyptané nazývali svou krajinu Chem, Khem nebo Kam, Peč znamená v egyptském jazyce oblouk nebo záliv. Campeche je tedy, jak míní Collington, Egyptský záliv.

O nápadných shodách mezi dvěma největšími pyramidami v Gize a Sluneční a Měsíční pyramidou v Teotihuacánu pojednávám v Mexických záhadách.

„Velká požíračka“, bohyně Amemamit, asistovala podle víry Egyptanů

u posledního soudu. V jejích nenasytných útrobách končili hříšníci. Proto byla znázorňována s hrozivě vyceněnými zuby. Měla tělo hrocha a krokodýlí hlavu, nebo nosila krokodýla na zádech. Podobné monstrum s kajmanem místo batohu stojí mezi stovkami soch neznámé civilizace na náhorní plošině San Augustin v Kolumbii.

V roce 2003 se na internetových stránkách objevila zpráva, že britští archeologové našli v poušti východně od Nilu na 30 míst s uměleckými rytinami ve skalách, jejichž stáří je více než 6 000 let. Kresby znázorňují muže a ženy, hovězí dobytek, pštrosy, žirafy, slony, ale především lodě a postavy na jejich palubách. Některá plavidla vypadají docela obyčejně, zatímco jiná pravděpodobně nesou jistý náboženský význam. Jsou na nich lidé s velkými „chocholy“ podobnými těm, se kterými byly později vyobrazováni egyptští bohové.

Dr. Wilkinson z Cambridge soudí, že tento neznámý lid dal vzniknout egyptské civilizaci.

Připojený obrázek jednoho z výjevů mi připadal známý. Jeho dokonalého dvojníka jsem našel ve svém archivu. Vyfotografoval jsem ho před několika lety asi 150 kilometrů od jihoperuánského města Arequipa, v nehostinné pouštní krajině Toro Muerto (*Mrtvý býk*). Na plochých kamenech a stěnách zpola zasypaných skal se rýsují tisíce obrazů. Jejich témata jsou rozmanitá jako život sám. Najdeme zde pastevce se svými stády, výjevy z všedního i náboženského života, divoká zvířata a ptáky, četné symboly slunce a dalších kosmických těles, geometrické znaky, známé i neidentifikovatelné předměty a především obrovské množství podivných postav. Jejich neobvyklé pokrývky hlavy i styl ztvárnění přesně odpovídají britským nálezům z Egypta. Stáří ale nesouhlasí. Petroglyfy z Peru by měly být podstatně mladší.

Další indicie z této jihoamerické země nelze opomíjet.

V Ilave, malé vesnici poblíž jezera Titicaca, viděla badatelka Simone Waisbardová velký kámen, na kterém byl vyrytý had s hvězdným symbolem na hlavě. Označuje nekonečnost a je totožný s egyptským symbolem.

V Pomatu se nachází několik vyobrazení bohů v lidské velikosti. Jejich tváře jsou stejné jako na egyptských sarkofázích.

Jak dokazují staré sošky v Pucare, byl již v dávnověku zaveden kult býka. Jenže toto zvíře přivezli do Jižní Ameriky až Spanělé.

Na osm tisíc let starých kamenech z Icy jsou vyryty výjevy ze života neznámé civilizace. Na jednom z nich vidíme postavu pozorující hvězdy. Za ní se tyčí tři pyramidy. Jejich tvar odpovídá egyptským stavbám.

Mumie z pouštní nekropole Paracas, ležící poblíž planiny Nazca,



představují lidi s bílou pletí a se světlými nebo rudými vlasy. Způsob konzervování těl je shodný s egyptskými praktikami.

Náhorní rovina Marcahuasi je bezesporu jeden z nejtajemnějších koutů zeměkoule. Rozkládá se v samém srdci Peruánských And ve výši necelých 4 000 metrů. Od dávnověku je považována za „trůn bohů“. Na ploše pouhých tří kilometrů čtverečních jsou rozesety stovky obrovských soch a monolitických soch. Neznámí kameníci přetvořili celá skaliska do podoby zvířat, lidí a mytických bytostí. Na takzvané Skále lidstva - asi 25 metrů vysokém kameni — je vytesáno nejméně čtrnáct lidských hlav a za měsíčního svitu najdeme ještě další dvě. Hlavy představují čtyři rasy včetně těch, s jejichž představiteli se dávní obyvatelé Ameriky podle našich dosavadních poznatků nikdy nemohli setkat. Hlavní tvář se podobá obličejí Sfingy.

„Poblíž Pevnosti (*opevněný pahorek — poz. aut.*) se vyskytují nedaleko od sebe dvě sochy představující bohyni Tveret, která v Egyptě vládla nad porody. Byla to bohyně plodnosti a zachování života. Její ztvárnění je velice originální: je to hroší samice stojící na zadních nohách, s vysokou vojenskou čepicí na hlavě. Její vynikající tlama, veliké břicho a znamení života v pravé ruce i nekonvenční postava nebyla na Marcahuasi zřejmě reprodukována nějakou náhodou. Objevil jsem více postav, které se podobaly egyptským sochám a naznačují možnost kontaktu těchto kultur,“ napsal Daniel Ruzo, který Marcahuasi zkoumal devět let.

O egyptských stopách v Austrálii pojednává první díl Egyptských záhad.

Barry Fell, profesor z Harvardu, je dokonce přesvědčen, že Egyptané spolu s Féničany a Libyjci dorazili až do Tichomoří. Tvrdí, že tmaví obyvatelé Melanésie

jsou potomci černých otroků, pracujících v egyptských zlatých dolech.

Nápisy, které tuto teorii podporují, byly nalezeny v Indonésii a především na Sumatře. Právě tento ostrov je, podle mého mínění, rozhodující stopou k rozluštění další záhady.

## Neznámá země Punt

Wawat, Kuš, Matja a Punt - čtyřmi různými jmény bývala označována pohádkově bohatá země, z níž Egyptané dováželi zlato, slonovinu, polodrahokamy, opice i vzácné dřeviny.

Na první terase zádušního chrámu královny Hatšepsovet v Dér-el-Bahrí je vytesána zpráva o jedné z výprav, které se zúčastnilo pět lodí pod vedením admirála Nehery. Podrobný „lodní deník“ doprovázejí výmluvné

ilustrace, kterým dominuje setkání s místním králem. Mapa ovšem schází. Stejně jako popis trasy. Což je logické. Šlo jistě o přísně střežené obchodní tajemství. Právě z těchto důvodů nejsou v žádných pramenech cestovní podrobnosti. Není známo, kde se ona země nacházela. Nevíme, zda šlo o jedno území pod čtyřmi rozdílnými názvy, nebo o různé lokality.

V publikaci Egyptané a první civilizace čteme: „Jak poznamenává italský architekt Rodolfo Fattowich, jeví se tato země na reliéfech jako sevřená mezi mořem a horami, ve vnitrozemí. Z pobřeží je přístupná po cestách, které sledují vodní toky. Víme, že tato země dodávala egyptským úředníkům z faraónských dvorů vůně, pryskyřice, kadidlo, ebenové dřevo, vrhací hole, druh bumerangu, který Egyptané používali při lovu, ušlechtilé kovy, slonovinu, leopardí kůže a dokonce i živá zvířata... Obyvatelé nosili účesy s dlouhými kšticemi spletenými do copů. Ženy měly nesouměrná těla, silná stehna a hýždě. Nosily ozdoby na krku, zápěstích a na kotnících. V zemi Punt se žilo v palmových hájích, v jednoduchých chatrčích na kůlech, jakýchsi kolových stavbách s rákosovými stěnami. Používaly se tu kožené měchy, ale také terakotové nádoby a hranaté koše.

Kraje, odpovídající tomuto popisu, se podle Fattowiche dají nalézt v oblastech, které se táhnou mezi jižní Etiopií, východním Súdánem a Modrým Nilem."

Zní to logicky, ale proč potom Egyptané dělali takové tajnosti s geografickou polohou? Pokud se k zemi Punt dalo doplnit po řece, kterou na celém svém území kontrolovali, nemuseli se obávat obchodní konkurence. Nikdo jiný tudy nemohl plout bez jejich svolení.

Sám Fattowich ale hovoří o pobřeží, z něž se do vnitrozemí dalo dostat cestami podél vodních toků. A to je problém. Na pobřeží Etiopie neústí téměř žádné řeky.

Pokud ale Egyptané cestovali po moři, musíme se v pátrání po zemi Punt omezovat jen na africký kontinent?

Jeden z názvů pro onu neznámou bohatou zemi je Matja. V názvu zní mata. Tento výraz se objevuje v několika asijských jazycích a znamená slunce. Samotné Matja je jméno dodnes užívané v Indonésii. Právě na jednom z indonéských ostrovů, na Sumatře, byl nalezen egyptský nápis a předpokládá se, že zde byly egyptské zlaté doly.

O tom, že tam mohly lodě pod vlajkou faraónů doplnit, nelze pochybovat. Nahrávala tomu i jedna příznivá okolnost.

Můžeme předpokládat, že mapa oceánských proudů a režim větrů se oproti dnešku za posledních šest až osm tisíc let nezměnily. Proudění větrů není nikde tak pravidelné a nikde nezachvacuje tak obrovské vodní plochy jako v severní části Indického oceánu. V létě je to vlahý jihozápadní vítr a

mořské proudění má západní směr, v zimě vane suchý severovýchodní vítr a mořské proudy směřují k Africe. Při rozvoji plachetnicového loďstva hrála tato monzunová zvláštnost Indického oceánu významnou úlohu. Oceánské cesty mezi Afrikou, Hindustánem a Indonésií mohly být vykonávány na obě strany, zaleželo to jen na ročním období.

V petrohradské Ermitáži je uložen více než 4 000 let starý papyrus. Je to jediná zachráněná součást rozsáhlého díla, které sepsal písař jménem Amena. Na dochovaném fragmentu se píše o lodi, která se cestou z měděných dolů zpět do Egypta potopila. Jediný, kdo se zachránil, byl velitel. Podařilo se mu doplavit k neznámému ostrovu. Tam rozdělal oheň a přinesl bohům oběti.

Někteří badatelé se domnívali, že se ostrov, na němž se Egyptan zachránil, nacházel někde v Rudém moři. Loď prý mířila tradiční cestou na Sinajský poloostrov, kde se těžila měď již před 4 000 lety.

Papyrus ovšem končí sdělením, že teprve po čtyřech měsících čekání připlula z Egypta loď a po dalších dvou měsících byl trosečník konečně doma. Tato doba by starým mořeplavcům spolehlivě stačila k plavbě do Austrálie, natož na Sumatru.

## Skřítek, nebo bůh?

Chýše na kůlech, vlasy sčesané do copu, hranaté koše... Mnohé z popisu země Punt, který zanechala Hatšepsovet, najdete na Sumatře dodnes. Na ostrově ještě stále žijí opice, leopardi, sloni a nosorožci. Zeměoplývá vzácným dřevem, rostlinami k výrobě parfémů, kořením, vzácnými kovy. Z pobřeží do vnitrozemí lze cestovat po velkých řekách.

Navíc Egypt, Sumatru a pouze úzkým průlivem oddělenou Malajsií spojuje existence velmi záhadného tvora. Byl to démon a trpaslík jménem Bes.

„I když egyptští bohové mívali často podivný vzhled, Bes je svou groteskností všechny překonával; byl jakousi karikaturou trpasličího šaška. Měl mohutný hrudník a převislé břicho, krátké křivé nohy, širokou rozšklebenou tvář s promáčknutým nosem a velkýma odstávajícíma ušima, dlouhý vous a věčně vyplazený jazyk. Oděv většinou nenosil... Pro vzhledovou odlišnost od ostatních egyptských bohů ho starší egyptologové pokládali za boha cizího původu," uvádí Vojtěch Zamarovský v encyklopedické knize Bohové a králové starého Egypta a dodává, že Besova vlast byla hledána daleko za hranicemi Egypta.

Bes byl nazýván Pánem Punt. Proč? Byl to jeho původní domov? Byl spojován s touto zemí?

Je pouhá náhoda, že právě na Sumatře žilo a žije zvláštní stvoření, které jako by Besovi vypadlo z oka? Domorodci mu říkají orang pedenk — krátký člověk. Jeho výskyt je hlášen především z hlubokých pralesů v okolí sopky Mount Kerinci.

Anglická kryptozooložka Deborah Martyrová pátrala po orang pedenkovi v září roku 1989. Poblíž vesnice Selempaing spolu se svým průvodcem našla četné stopy a pořídila jejich sádrové odlitky. Délka vysoce vyklenutých chodidel nepřesahovala 15 centimetrů a šířka 10 centimetrů. V otisku se zřetelně rýsoval neobvykle velký palec. Jeho břicho bylo daleko širší než bývá u lidí. Celkový vzhled šlépějí vylučoval, že by mohly patřit některému ze známých zvířat.

V létě roku 1996 se novinář Pak Buya vydal fotografovat tropickou krajinu. Jednoho podvečera se stalo něco zvláštního. Z temně zelené bariéry džungle do teplého světla zapadajícího slunce vystoupil podivný tvor. Vzhledem připomínal člověka, ale měřil jen něco málo přes půl metru. Celé tělo měl pokryté červenohnědou srstí, která na bradě přecházela do vousů. Širokou tvář s hrubými rysy lemovaly poněkud odstávající uši. Nad křivými nohama se klenulo vystupující břicho.

Stisknout spoušť Buya nestačil, orang pedenk bleskurychle zmizel.

Domorodci tvrdí, že je orang pedenk nesmírně plachý. Když zahlédne lidi, dává se ihned na útěk. Při běhu, snad pro udržení rovnováhy, roztahuje ruce od těla jako křídla.

Egyptský bůh Bes byl často zobrazován s široce roztaženýma rukama. Proč jen on? Jiná božstva tuto polohu nezaujímala.

Je velmi neobvyklé, zvláště, když jde o boha, že Egyptané neměli jen jednoho Bese, nýbrž celý rod Besů.

Původní obyvatelé Malajsie, kteří jsou s některými etnickými skupinami na Sumatře spřízněni, uctívají také skupinu podobných tvorů — a dokonce jim dávají jedno společné jméno: Bes!

Byla tedy dodnes tajemná existence orang pedenka předlohou pro uctívání podivného egyptského trpaslíka?

Jak nás přesvědčuje lingvista Collington, Egyptané dobytým územím často dávali jméno spojené s bohem Ra. Neslyšíme ho i v názvu Sumatra?

## VIII. V MOCI MAGIE

Noc měla příchut' zázraku. Hvězdy se pomalu draly na oblohu, v navěky předepsaných drahách putovaly po nebeské klenbě a ve jménu nezvratného osudu sesílaly dolů k zemi svá poselství.

Egyptský kouzelník, který je oknem paláce napjatě sledoval, se jmenoval Nectanebus.

Královna Olympia v pokoji za jeho zády sténala. Její čas se naplnil. Chystala se porodit dítě.

Nectanebus jí v tom bránil, nespouštěl oči z oblohy a přesvědčoval královnu, aby vydržela, až nastane vhodný okamžik. Teprve když hvězdy vytvořily jedinečnou konstelaci, dovolil, aby dítě přivedla na svět. A hned poté jí řekl: „O královno, nyní jsi porodila vládce světa.“ Vtom dítě upadlo na podlahu, otřásla se země, blesky se míhaly a duněl hrom...

Alexandr Makedonský učinil první krok nebesy předurčené cesty.

Egyptřané věřili, že je o lidském osudu rozhodnuto již před narozením a nelze jej změnit. Jejich mudrci ale prohlašovali, že jsou schopni zjistit, co člověka čeká, pokud znají přesný okamžik narození a postavení hvězd nad daným místem.

Ale muselo zde být ještě něco, o čem staré knihy mlčí. Jisté náznaky vyvolávají podezření, že některé egyptské svatyně sloužily jako brány mezi různými prostory, umožňovaly vstup bytostí z jiných světů a ty pak poskytly potřebné informace. Nešlo sice o kontakt v pravém slova smyslu, ryze hmatatelné setkání, ale nebyla to ani pouhá vize. Odpovědi na zadané otázky měly zcela konkrétní náplň.

V lednu roku 331 př. Kr. Alexandr Makedonský navštívil s malým doprovodem proslulou Amonovuvěštinu v Siwě a dostal odpovědi na své otázky, které se týkaly vraždy otce Filipa a také své budoucnosti. Je jisté, že se vojevůdce později do věštinu vrátil zcela sám a prožil tu něco naprosto neobvyklého. Nikomu ale neprozradil, co viděl, ani jaké proroctví obdržel.

Plutarchos tvrdí, že Alexandr své matce napsal záhadný dopis, v němž jí sděluje, že dostal tajné věštby, o nichž jí poví až mezi čtyřma očima. Nutno podotknout, že sama královna Olympia byla vyznavačkou magických obřadů.

Hebrejci, Římané a Rekové pokládali Egyptřany za skutečné mistry okultních věd. Za mágy obdařené mocí, kterou mohou využít ku prospěchu i ke škodě člověka.

Všechny ty talismany, zaříkadla, kletby, věštecké úkony a tajné

pohřební obřady vyvolávaly údiv a strach. Ale Egypťané nebyli národ „obyčejných“ kouzelníků a čarodějů. Pokoušeli se vyvolávat síly, o nichž nic netušíme. Mnohé z těchto tajemných energií stále setrvávají na místech magických obřadů a mohou se projevit.

Napoleon Bonaparte strávil v doprovodu muslimského duchovního dlouhý čas v králově komoře Chufevovy pyramidy. Když ráno vyšel ven, byl bledý a dojatý. Zažil něco mimořádného. Odmítl sdělit, co se stalo. Na smrtelné posteli to málem prozradil svému životopisci, ale nakonec se zarazil: „K ničemu by to nebylo,“ řekl. „Stejně byste mi nevěřili.“

## Božská energie

Stejně jako ještě dnes obyvatelé Velikonočního ostrova a Polynésie, Egypťané věřili, že král má božskou energii. Nejen on sám, ale i některé předměty spojené s jeho úřadem.

Panovník vyzařoval takové fluidum, že někteří dvořané v jeho přítomnosti omdlávali. Lidé se museli pečlivě vystříhat, aby se krále ani omylem nedotkli. Skrytá magická síla, kterou disponoval, by je okamžitě srazila k zemi jako blesk.

Christian Jacq uvádí zajímavý příklad.

„Při procesí byl jeden dvořan po boku krále Neferirkarea. Udělal špatný pohyb a jeho nohy se dotklo královo žezlo. Byla to dramatická srážka, jež naplnila srdce všech úzkostí. Nešťastníku hrozilo, že bude na místě zabit — podobně jako by dostal zásah elektrickým proudem. Faraón naštěstí neztratil duchapřítomnost a hned hlasitým hlasem zvolal: ‚Bud’ bez újmy!‘ Jeho slovo se stalo skutečností; dvořan nepocítil v důsledku své srážky s magickým žezlem Jeho Veličenstva žádný škodlivý účinek.“

Aniž bychom zlehčovali bezesporu nevídané schopnosti mágů Staré říše, nabízí se otázka, zda král zachránil svou pohotovostí život poddanému, nebo sobě božskou reputaci.

## Skrytá tvář

Starý Egypt, jak o něm vypovídají letopisy a dochované archeologické nálezy, fascinuje svou tajemností a svádí k nesčetným hypotézám a spekulacím.

Stály u jeho kolébky sudičky v kosmických skafandrech, nebo v temně modrých tógách vládců utopené Atlantidy?

Docházelo zde ke kontaktům s jinými světy?

Byly pyramidy v Gize stavěny s pomocí mimozemské techniky?

Jsou kříženci lidí a zvířat důkazem genetických pokusů návštěvníků z nebes? Z čeho vyvěraly tak neobyčejné náboženské zvyky a posmrtné obřady?

Přívál otázek se přelévá přes vetšou hráz vesměs nejasných odpovědí.

Střízliví muži vědy bijí na poplach: Nasaďte náhubek fantazii! Zahalte minulost do zatuchlého pláště všednosti! Vše bylo jinak!

A co když mají pravdu? Co když Egypt není tak tajemný, jak se soudí, co když je ještě daleko tajemnější?

Možná, že pyramidy, chrámy a hrobky, nesčetné sochy, malby a reliéfy, tisíce nápisů na stěnách, stropích a sloupech, štosy popsaných papyrů, všichni ti svědkové dávnověku, sice jsou fascinující vypravěči, ale přesto nám něco zamlčují. Neodhalují celý obraz Egypta, jen jeho nepřehlédnutelnou část.

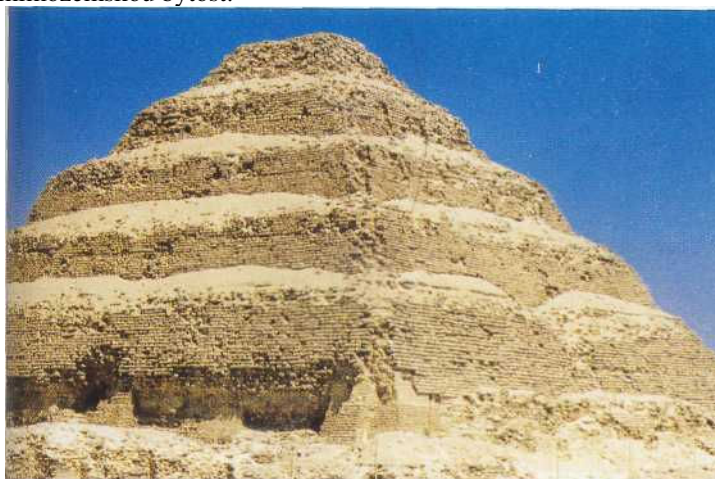
Největší tajemství ale zůstávají skryta. Nezmocnili se jich písaři, malíři a rytci, protože o nich nevěděli ani jejich vládcové. Byla výsadou úzkého kruhu zasvěcenců. Dědictvím z hlubin věků. Poselstvím, které neputovalo po prašných cestách z kamení, ale neviditelnými dráhami ducha.

A jen stejnou cestou se k nim můžeme dobrat i my.

## Obrázky

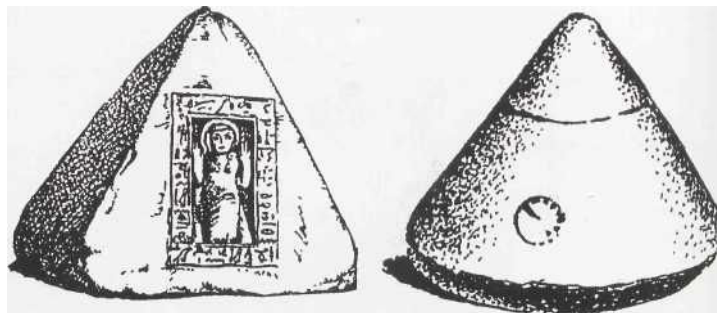


Tato podivná postava na stěně Ptah Hotepovy hrobky v Sakkáře je považována za mimozemskou bytost.



Pod Džoserovou pyramidou se nachází rozlehlý labyrint chodeb a zvláštních místností. K čemu sloužily a proč byly některé z nich vybaveny jako izolační komory, se nepodařilo zjistit.

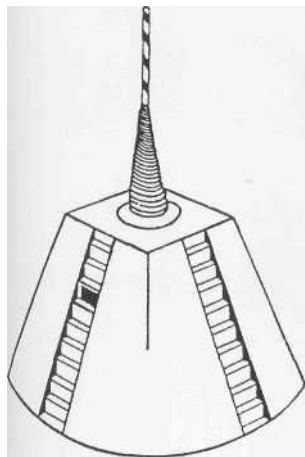




Archeologové našli miniaturní model „nebeské komory“ boha Re (vlevo). Postava uvnitř má zvednuté ruce — snad na znamení, že božstvo přichází v míru. Jeho plavidlo nezapře podobnost se soudobými výsádkovými moduly.



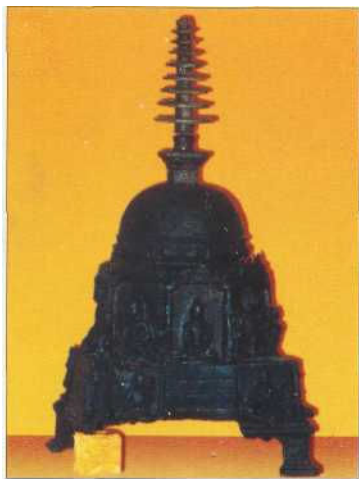
Benben připomínaly i zvláštní žulové špičky pyramid. Jedna z nich je dnes vystavena v Egyptském muzeu v Káhiře. Její stěny jsou ozdobeny okřídleným slunečním diskem, symbolem letu vzhůru. Je to další potvrzení skutečné funkce benbenu?



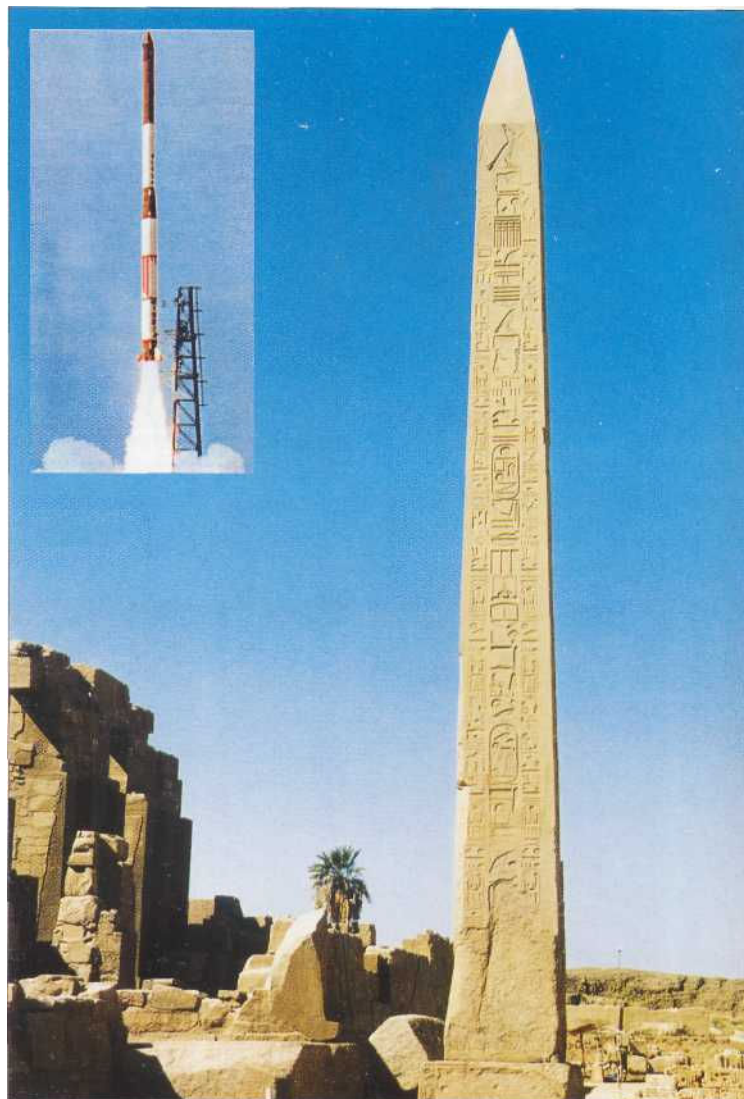
Podle Dogonů měla archa bohů tvar oblé stupňovité pyramidy s úzkou „technickou“ věžičkou.



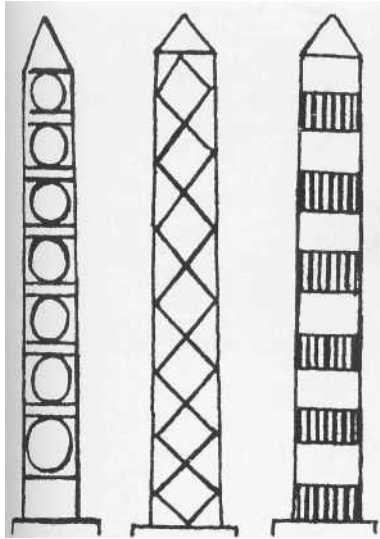
Také mexická božstva přiletěla na Zemi v oválných kónických tělesech, herd připomínala létající talíře.



Svědectví o podobných létajících plavidlech se dochovalo i v Indii.



Obelisky svým tvarem a výškou nezapřou pokrevství s dnešními raketami.



Dogoni, stejně jako staří Egypťané, považují Síríus za výjimečnou hvězdu. Jednou za šedesát let pořádají slavnosti, které souvisí s kosmem. Zhotovují největší masky na světě — sirige. Jejich tvar a neobvyklá symbolika byly zřejmě inspirovány stejnými raketovými tělesy jako obelisky.

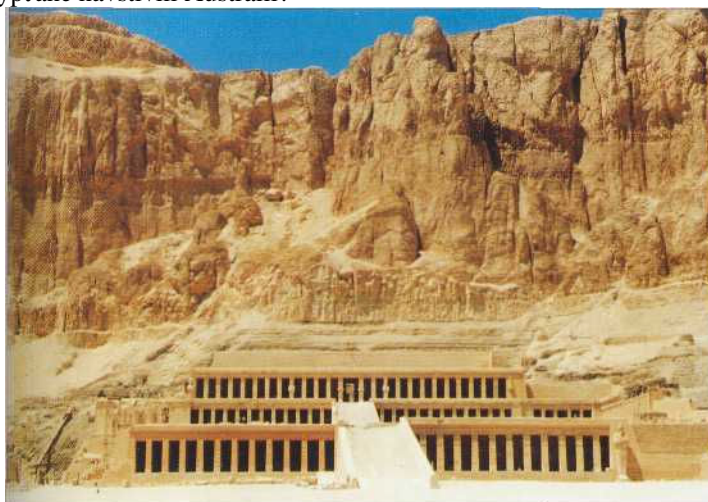




Memnovovy kolosy, trůnní sochy Amenhotepa III, provází podivná pověst.



Zahnuté lovecké hole velmi připomínají bumerangy. Je to důkaz, že staří Egypťané navštívili Austrálii?



Chrám v Der el Bahri udivuje moderní architekturou. Právě do jeho stěn jsou vyryty záznamy o výpravách, které královna Hatšepsovet vyslala do tajemné země Punt.



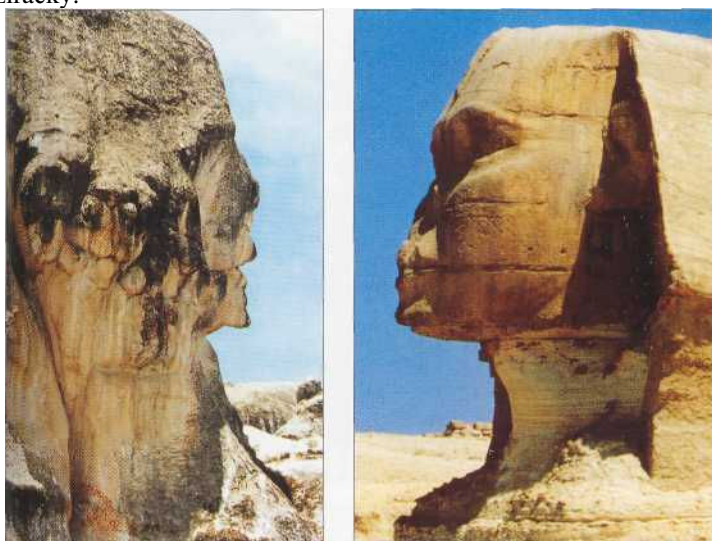
Pravděpodobně vůbec nejstarší rytina orang pedenga ze Sumatry je dnes již jen těžce rozpoznatelná. Typicky roztažené ruce a pitvorný obličej se objevují i na vyobrazeních boha Bese. Je to pouze náhoda?







Podivné monstrum ze San Augustinu je jihoamerickou verzí egyptské Velké požíračky.



Hlava lidstva z Marcahuasi se podobá proslulé sfinze z Gízy.



Na proslulých rytých kamenech z peruánské Icy se kupodivu objevuje i trojice pyramid. Jejich tvar je oproti reálným stavbám v Gize neobvyklý, ale přesně tak, jak dokazuje reliéf z období Nové říše, je zobrazovali i Egypťané.



Na pobřeží Peru byly nalezeny mumie panovníků s rudými vlasy. Stejná anomálie se vyskytovala i v Egypte, např. u dcery faraóna Cheopse.



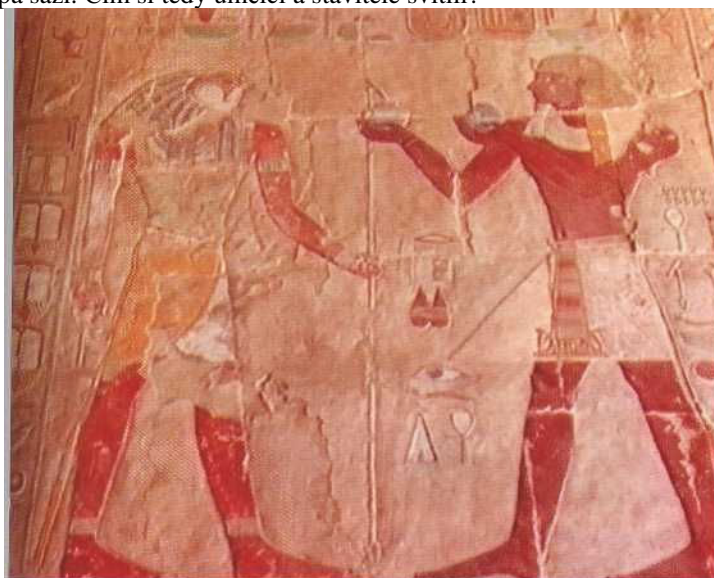
Lebky Achnatonových dcer byly uměle protaženy. Stejnou deformaci prodělal i Tutanchamón.



Údolí králů ještě nevydalo všechna svá tajemství. Nedávno byl na zdejší hoře Toth objeven chrám a osm a půl metru dlouhý sarkofág.



Chrámý a hroby jsou bohatě zdobeny malbami a reliéfy i v místech, kam nedopadalo denní světlo. Přesto se na zdech ani na stropích nenašla sebemenší stopa sazí. Čím si tedy umělci a stavitelé svítili?

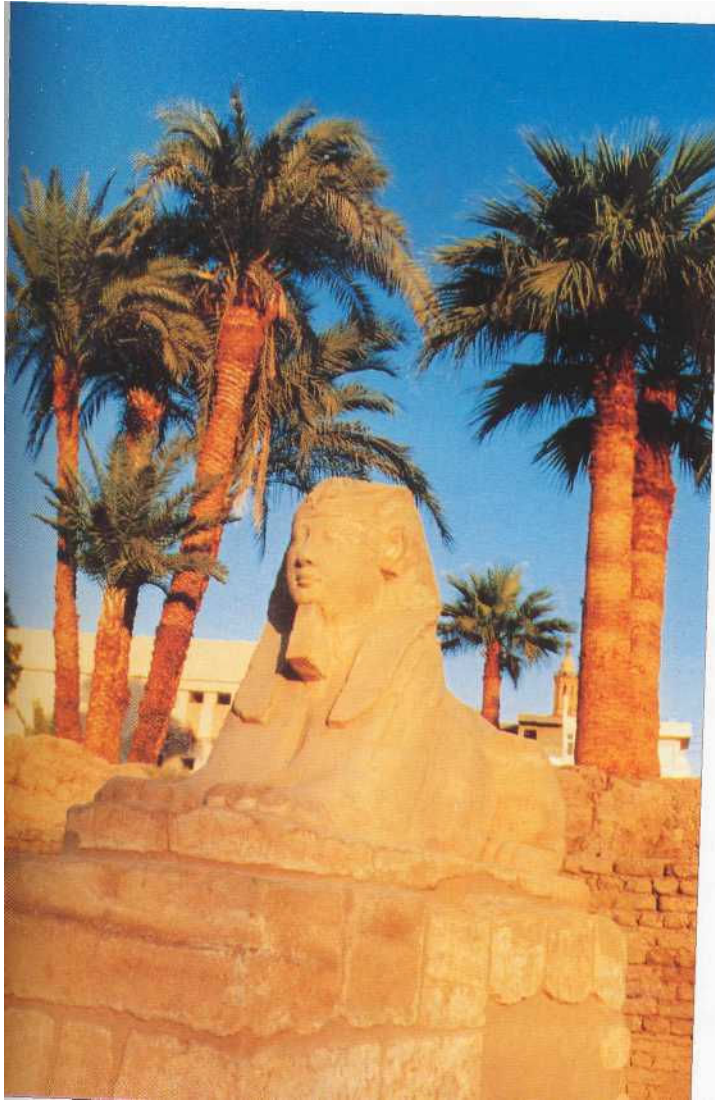




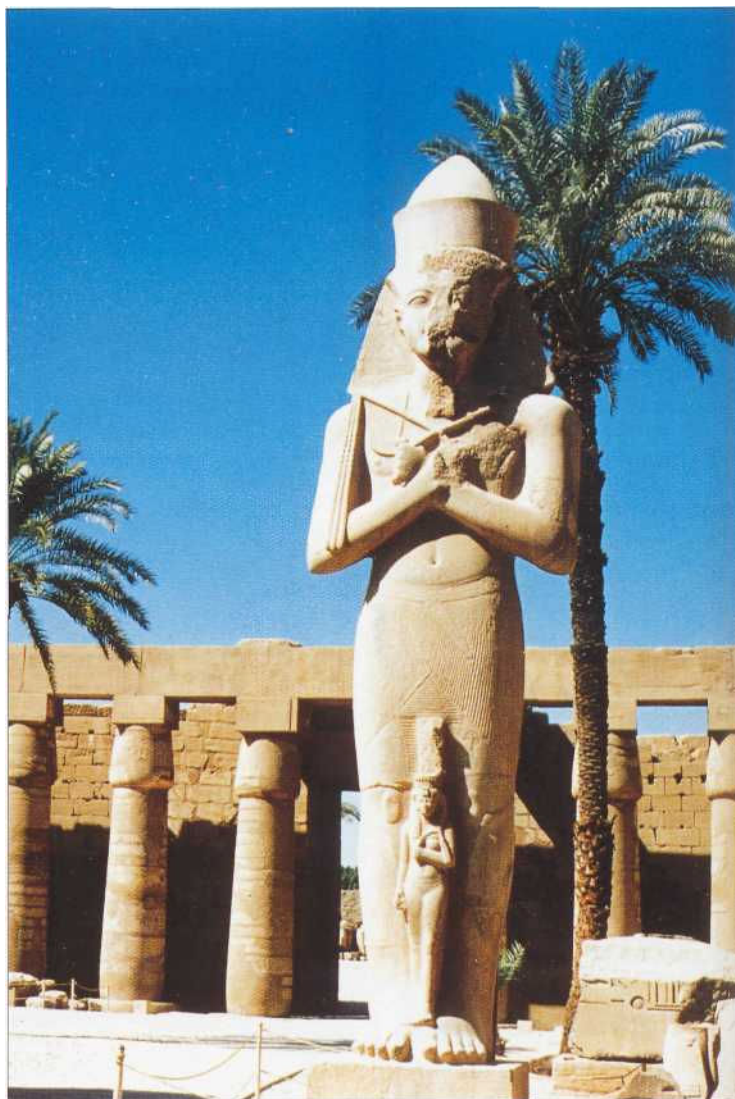
Byly sloupky džed pouhým symbolem a amuletem, nebo skutečným zdrojem energie?



Sochy panovníků často svírají v rukou jakési válce. K čemu tyto tzv. cylindry faraónů sloužily?



S podobou kříženců lidí a zvířat se setkáváme v Egyptě doslova na každém kroku.



Podle tradice docházelo v některých svatyních k nadpřirozeným úkazům a kontaktům s jinými světy.